

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Kontrolörlüğü
Sayı: M.G. 35/39

D E N E T İ M R A P O R U

YILI: 2025

DENETİM YERİ

İli : Rize
İlçesi : Çayeli
Belediyesi : Çayeli Belediyesi

DENETLEYEN

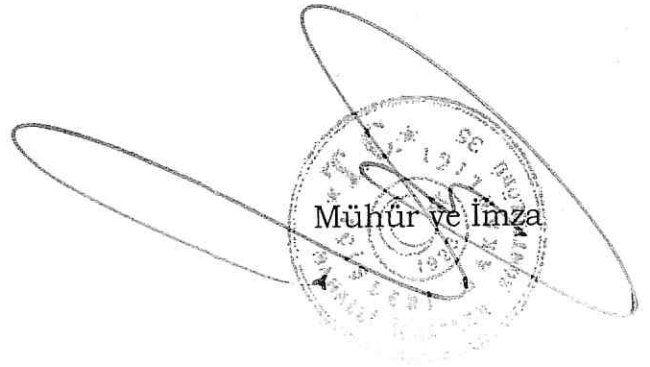
Mahalli İdareler Kontrolörü: Melih GÜNDOĞDU

DENETLENEN

Kurum :Belediye Başkanlığı
İşlemler :İdari İş ve İşlemler
Dönem :10/08/2020 - 16/06/2025
Üst Yönetici :İsmail Hakkı ÇİFTÇİ - Belediye Başkanı

DENETİM TARİHİ

Başlama Tarihi : 16/06/2025
Bitirme Tarihi : 04/07/2025
Eski Denetimin Tarihi : 17/08/2020

Rize İli Çayeli Belediye Başkanlığı'nın 10/08/2020 - 16/06/2025 tarihleri arasındaki İdari İş ve İşlemleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 54. ve 55. maddelerine istinaden tarafımdan denetlenerek; görülebilen hata ve noksanlıklar ile tenkit ve tavsiyeye değer hususlar aşağıdaki maddelerde açıklanmıştır.

ÖNCEKİ DENETİM VE SONUCU:

1- Çayeli Belediye Başkanlığı İdari İş ve İşlemlerinin; bundan önce İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Başkontrolörü Kadir KARADAĞ tarafından denetlendiği, dairesinde mevcut 17/08/2020 tarih ve 72/15 sayılı denetim raporunun incelenmesinden anlaşılmıştır.

Anılan denetim raporunda belirtildiği halde henüz tamamlanıp düzeltilmeyen hususlara, bu denetim raporunun ilgili bölüm ve maddelerinde ayrıca değinilecektir.

2- Önceki denetim raporunun 42 nci maddesinde; Otopark Yönetmeliği'nin 12 nci maddesi ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71 inci maddeleri hükmünce 57.424,80-TL tutarında Kamu Zararı'nın tespit edildiği,

12.07.2023 tarih BNK/1762 sayılı makbuz, 24.02.2021 tarih A/387885 sayılı makbuz, 06.09.2023 tarih C020974 sayılı makbuz, 13.07.2023 tarih BNK/1766 sayılı makbuz ve 12.07.2023 tarih BNK/1761 sayılı makbuz ile tahsilatın gerçekleştiği, 1 otopark bedelinin mahkeme sürecinde olduğu ve sonuçlanmadığı, 1 adet otopark bedelinin mahkeme kararı ile iptal edildiği ve 1 adet otopark bedelinin ise; yapılan tadilat sonucu parselde karşılanmayan otoparkların yerleştirilmesi suretiyle karşılandığı,

İncelenmiştir.

DENETİM YAKLAŞIMI VE YÖNTEMİ

3- Denetimde denetlenen birimlerin kendinden beklenen fonksiyonları yerine getirip getirmediği, bu konudaki başarısı ve aksayan taraflarının tespiti, mevzuatın doğru ve objektif uygulanıp uygulanmadığı hususları üzerinde durulmuştur.

Denetimde faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmak amaçlanmıştır.

SINIR İŞLERİ:

4- Çayeli Belediyesi sınırlarının kesinleşmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmadığı incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Sınırların Kesinleşmesi" başlıklı 6 ncı maddesine göre; Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşir.

Kesinleşen sınırlar, valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara gösterilir ve durum bir tutanakla belirlenir. Kesinleşen sınır kararları ile dayanağı olan belgelerin birer örneği; belediyesine, mahallî tapu dairesine, il özel idaresine ve o yerin mülkî idare amirine gönderilir.

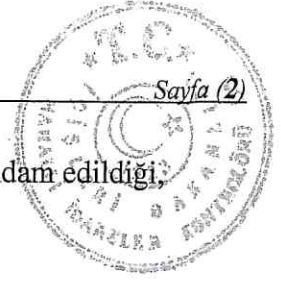
Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez.

Şeklinde hüküm bulunmaktadır.

Kanun hükmü gereğince; Belediye sınırlarının kesinleşmesine yönelik gerekli çalışmaların yapılması sağlanmalıdır.

TEŞKİLATLANMA:

5- Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik gereğince, D-10 grubunda yer alan Çayeli Belediyesine 161 adet memur, 80 adet sürekli işçi kadrosunun verildiği,

Denetim tarihi itibarıyla;

Çayeli Belediyesi'nde; 27 adet memurun, 1 adet kadrolu işçinin istihdam edildiği, 134 adet memur ve 79 adet işçi kadrosunun boş olduğu, 15 müdürlükten 7 müdürlüğün vekalet eliyle yürütüldüğü, incelenmiştir.

6- Çayeli Belediyesinin hizmetlerini Yenipazar Mahallesi 15 Temmuz Şehitler Meydanı 15 no'lu adresinde bulunan 5 katlı hizmet binasında yürüttüğü, mevcut hizmet binasının bakımlı olmakla birlikte fiziksel olarak yeterli büyüklükte olduğu incelenmiştir.

BELEDİYE MECLİSİ İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

7- Denetime tabi dönemde meclisin görev ve yetkisi dışında birçok konuda karar alındığı incelenmiştir.

05/01/2021 tarih ve 08 sayılı meclis kararı örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18 inci maddesinde belediye meclisinin görev ve yetkileri sayılmıştır.

Madde hükmüne uyularak, kanunla belediye meclisine verilen görev ve yetki kapsamının dışına çıkılmaması, meclisinin görev ve yetkisinde olmayan hususlarla belediye meclisi gündeminin meşgul edilmemesi sağlanmalıdır.

8- Denetime tabi dönemde Belediye meclisi toplantılarına katılmayan meclis üyelerinin mazeretlerini belirten dilekçelerin alınarak meclise sunulmadığı incelenmiştir.

2025 yılı Mayıs ayı meclis toplantısına katılmayan üyelerin mazeretine ilişkin dilekçe bulunmaması konuya örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanunun 29 uncu maddesinin 2'nci fıkrasında, özürsüz ve izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verilebileceği,

Aynı Kanunun 32'nci maddesinde, meclis üyelerinin hastalıkları süresince izinli sayılacağı, ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebileceği,

Hükme bağlanmıştır.

Aynı zamanda, İçişleri Bakanlığı Mülga Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 18.04.2006 tarih ve 53859 sayılı görüşü uyarınca; "... Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü toplantıya katılmayan veya yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan belediye meclis üyesinin durumunun belediye meclisi başkanlığınca tespit edilmesi, yapılan tespit sonucunda belediye meclis üyesinin savunmasının alınması, savunmanın belediye meclisince değerlendirilerek üyeliğinin düşüp düşmemesine üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verilmesi" gerektiği belirtilmiştir.

Kanun hükümleri ve görüş göz önünde bulundurularak, toplantılara katılmayan meclis üyelerinin katılamama nedenlerini belirtir dilekçe ya da hastalık raporlarının belediye meclis başkanlığına sunmaları, mazereti bulunmadığı halde meclis toplantılarına iştirak etmeyen meclis üyelerinin belirtilmesi, özürsüz ve izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üye hakkında meclise bilgi verilmesi gerektiği bilinmelidir.

9- Bazı meclis toplantılarının iki oturum olacak şekilde birkaç gün arayla gerçekleştirildiği görülmüştür.

06.05.2025 tarih ve 08.05.2025 tarihli Mayıs ayı meclis toplantıları,

05.11.2024 tarih ve 08.11.2024 tarihli Kasım ayı meclis toplantıları örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanunun 20 nci maddesinde; Belediye meclisinin her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplanacağı, meclisin yalnızca resmî tatile rastlayan günlerde çalışmasına ara verebileceği hükme bağlanmış olup,

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 6 ncı maddesine göre ise; belediye meclisi toplantılarının her ayın ilk haftasında başlatılacağı ve ara vermeden tamamlanacağı, resmi tatile rastlayan günlerde çalışmalara ara verilebileceği belirtilmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılabacağı üzere, meclis toplantılarına ara verilmeden gerekli görüldüğünde gündem konuları birden fazla oturum ile değerlendirilmeli, oturumların arasına resmi tatil günleri dışında süre konulmamalıdır.

10- Belediye Meclisi tarafından alınan kararlarda; karar numarası verilirken mevzuata aykırı işlem tesis edildiği incelenmiştir.

06.09.2022 tarihli Eylül ayı Belediye Meclisi toplantısında; iki farklı oylama ile iki adet karar alınmasına rağmen tek bir karar numarası (65) verilmesi örnektir.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 16. maddesine göre kararlar, tutanaklara dayalı olarak yazılır, başkan ve kâtip üyelerce imzalanır. Meclis kararlarına her yıl birden başlamak üzere birbirini izleyen karar numarası verilir. Belediye başkanı tarafından geri gönderildiği için yeniden görüşülen kararlara yeniden karar numarası verilir.

Belediye meclisi tarafından toplantılarda icrai nitelikte alınmış her bir karar için meclis kararı yazılması sağlanmalıdır.

11- Denetim dönemi içerisinde meclis görüşmelerinin tutanağa geçirildiği, ancak tutanakların sadece Belediye başkanı (toplantıya katılmadığı zaman meclis birinci başkan vekili) ve kâtip üyeler tarafından imzalandığı, tutanakların meclis birinci başkan vekili ve meclis ikinci başkan vekili tarafından imzalanmadığı incelenmiştir.

2025 yılı Mart ayı Belediye Meclisi toplantı tutanağı örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Meclis toplantısı" başlıklı 20. maddesinin beşinci fıkrasında "Meclis görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır." hükmü yer alırken; Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin "Tutanak düzenlenmesi ve kararların yazılması" başlıklı 16. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde, "Meclis görüşmeleri kâtip üyeler veya divanın sorumluluğundaki görevlilerce tutanağa geçirilir ve başkanlık divanı tarafından imzalanır." hükmüne yer verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Başkanlık divanı" başlıklı 19. maddesinde yer alan;

"Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Meclis bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclise belediye başkanı, katılamaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da katılamaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Meclisin çalışması ve katılıma ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

Hükümleri bir arada değerlendirildiğinde, meclis başkanlık divanının belediye başkanı, meclis birinci başkan vekili, meclis ikinci başkan vekili ve iki kâtip üyeden oluştuğu sonucuna varılmaktadır. Ayrıca Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde de, "başkanlık divanının meclis başkanı, meclis birinci ve ikinci başkan vekilleri ile kâtip üyeleri ifade ettiği açık bir şekilde belirtilmiştir.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin yukarıda bahsedilen "Tutanak düzenlenmesi ve kararların yazılması" başlıklı 16. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde, "Meclis görüşmeleri kâtip üyeler veya divanın sorumluluğundaki görevlilerce tutanağa geçirilir ve başkanlık divanı tarafından imzalanır." hükmü yer alırken; aynı maddenin ikinci fıkrasının ilk

cümlesinde "Kararlar, tutanaklara dayalı olarak yazılır, başkan ve kâtip üyelerce imzalanır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Yönetmelikte "tutanakları" imzalayacak kişiler olarak "başkanlık divanı" gösterilirken, "kararları" imzalayacak kişiler olarak "başkan ve kâtip üyeler" gösterilmiş ve bir ayırıma gidilmiştir. Şayet "tutanakları" da "başkan ve kâtip üyelerin imzalaması arzu edilse idi Yönetmeliğin 16. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde, "tutanakları" imzalayacak kişiler olarak "başkanlık divanı" ibaresine yer verilmez, "meclis başkanı ve kâtip üyeler" tarafından imzalanacağı açıkça belirtilirdi.

Açıklanan nedenlerle; Meclis görüşmeleri esnasında düzenlenen "meclis görüşme tutanağının sadece başkan ve kâtip üyeler tarafından değil, toplantıya katılmış ise meclis birinci ve ikinci başkan vekilleri tarafından da imzalanması sağlanmalıdır.

12- Belediyeye ait araç ve iş makinelerinin satılması için meclis kararı alındığı incelenmiştir.

01.11.2022 tarih ve 106 sayılı meclis kararı örnek olmakla birlikte benzer kararlar mevcuttur.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18. maddesinde meclisin görev ve yetkileri belirlenmiştir. Ayrıca diğer Kanun ve Yönetmeliklerde de meclise verilmiş görevlerde bulunmaktadır.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 10. maddesi taşıt alımı için meclise görev vermektedir.

Mevzuatımızda taşıtların yani taşınırın satışı için meclise verilmiş bir görev ve yetki bulunmamaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38. Maddesinin (e) bendine göre belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek belediye başkanının uhdesinde bulunan bir görev ve yetkidir.

Bu nedenle taşıt satışları için onay kararının belediye başkanından alınması yeterli olup bu hususun belediye meclisinde görüşülmesine gerek yoktur. Belediye başkan onayı üzerine satış işlemlerinin 2886 sayılı Kanun hükümlerine uygun şekilde ihale komisyonu sıfatıyla belediye encümeni tarafından yürütülmesi gerektiği bilinmeli, mecliste gereksiz karar alınmaması sağlanmalıdır.

13- Denetime tabi dönemde; Belediye Meclisi tarafından kredi alınmasına ve bununla ilgili belediye başkanına yetki verilmesine dair meclis kararında, mevcut borç stoku ve başta gerçekleşen bütçe gelirleri olmak üzere belediyenin önemli olan diğer mali bilgilere yer verilmediği incelenmiştir.

06.09.2022 tarih ve 66 sayılı meclis kararı örnektir.

Borçlanmaya karar verme yetkisi 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18. maddesinin (e) bendi hükmü gereğince belediye meclisinin uhdesindedir. Dolayısıyla herhangi bir mevzuata aykırılık durumunda sorumlulukta meclise aittir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68. maddesi borçlanma ile ilgili usul ve esasları düzenlenmiştir. İlgili maddenin (e) bendine göre belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile yapabilir.

Borçlanma belediyenin geleceğine etki edebilecek nitelikte bir karar olduğundan yüksek önem arz etmektedir. Bu nedenle karar alınma sürecinde belediyenin borç durumu, kanunun şart koştuğu kıstaslara ilişkin bilgiler açık ve net bir şekilde ortaya konmalı, meclis üyeleri aldıkları kararların içeriği ve ehemmiyeti noktasında tam olarak bilgilendirilmeli, tüm bu hususlarında meclis kararlarında belirtilmesi sağlanmalıdır.

14- Denetime tabi dönemde 2464 sayılı kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçlarla ilgili tarife düzenlendiği, düzenlenen bu tarifelerinde yasada belirlenen miktarlardan fazla olduğu incelenmiştir.

03.12.2024 tarih ve 105 sayılı Belediye Meclisi kararı örnektir.
2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Vergi ve harç tarifelerinin tespiti" başlıklı 96 ncı maddesinin (A) bendine göre; Cumhurbaşkanı, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit edileceği hükme bağlandığından yasa hükümlerine uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

15- Sözleşmeli Personel çalıştırılmasına Belediye Meclisince karar verildiği incelenmiştir.

Belediye Meclisinin 04.01.2022 tarih ve 04 sayılı kararı örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49. maddesinin üçüncü fıkrasına göre; "Belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilir. Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamaz. Bu personelin, yürütecekleri hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri taşımaları şarttır. Bu fıkra uyarınca sözleşmeli olarak istihdam edilecekler ödenecek net ücret, söz konusu kadro unvanı için birinci derecenin birinci kademesi esas alınmak suretiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre tespit edilecek her türlü ödemeler toplamının net tutarının yüzde 25 fazlasını geçmemek üzere belediye meclisi kararıyla belirlenir. Genel hükümlere göre birinci dereceden kadro ihdas edilemeyen kadro unvanları için ise o kadro unvanından ihdası yapılmış en yüksek kadro derecesinin birinci kademesi esas alınır ve yapılacak ödemenin azami tutarı yukarıda belirtilen usule göre tespit olunur. Bu fıkra hükümlerine göre çalıştırılacak personel için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı unvanlar itibarıyla sınırlama getirebilir."

Aynı maddenin üçüncü fıkrasına göre; "Avukat, mimar, mühendis (inşaat mühendisi ve harita mühendisi olmak kaydıyla) ve veteriner kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir. Kısmi zamanlı olarak çalıştırılacak personel sayısı yukarıda belirtilen her unvan için birden fazla olamaz ve bunlarla yapılacak sözleşme süresi takvim yılını aşamaz. Bunlara ödenecek net ücret, aynı unvanlı kadroların birinci derecesinin birinci kademesi için yapılması gereken bütün ödemeler toplamının net tutarının yarısını geçmemek ve çalıştırılacak süre ile orantılı olmak üzere belediye meclisi kararı ile tespit edilir..."

Mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere belediye meclisinin sözleşmeli personel çalıştırılıp, çalıştırılmayacağı konusunda herhangi bir yetkisi bulunmamaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18. maddesinde belediye meclisinin görev ve yetkileri sayılmış olup bu yetki ve görevler arasında sözleşmeli personel çalıştırılıp, çalıştırılmayacağı konusunda herhangi bir yetki veya görevi bulunmamaktadır. Belediye meclisi sadece 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarına göre sözleşmeli çalıştırılan veya çalıştırılacak personele ödenecek ücreti tespit eder.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38. maddesinde belediye başkanının görev ve yetkileri sayılmış olup, maddenin birinci fıkrasının (j) bendine göre "Belediye personeli atamak" belediye başkanının görevidir.

Belediyeye ait norm kadroda karşılığı kadro bulunmak kaydıyla belediye başkanı hangi personeli sözleşmeli olarak çalıştıracığına karar verir, belediye meclisi de bu sözleşmeli personeli ödenecek ücretleri tespit eder.

16- Belediye hizmet birimlerinin yetki, görev ve sorumluluklarını belirleyen bir yönetmeliğin düzenlenmediği incelenmiştir.

Afet İşler Müdürlüğü ile İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlükleri konuya örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 48 ve 49 uncu maddeleri uyarınca norm kadro çalışmalarının sonuçlandırılıp belediyenin yeniden yapılandırılmasından sonra belediyenin bütün müdürlüklerini kapsayacak şekilde ve müdürlük bazında tüm belediye hizmet birimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları bir yönetmelik ile düzenlenirken müdür ve alt personelin görev ve çalışmasına ilişkin ayrıntılı düzenleyici metinlere yer verilmesi ve bu konuda ayrıntılı araştırma yapılması sağlanmalı,

Belediye çalışanların ve belediye teşkilatının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerini geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma getiren, hizmetlerin süreç ve sonuçlarını ortaya koyabilecek, amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına ulaşmayı kolaylaştırıcı tedbirlerin de bu görev ve çalışma yönetmeliğinde belirtilmesi,

Söz konusu yönetmeliğin 5393 sayılı Belediye Kanununun 18/m maddesi uyarınca meclisin incelemesinden geçirilerek karara bağlanması, belirtilen Kanunun 23 üncü maddesi uyarınca meclis kararının kesinleşmesinden sonra 3011 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkındaki Kanunun 2 nci maddesi hükmüne uygun olarak ilan edilerek yürürlüğe konulması tavsiyeye değer görülmüş olup,

Ayrıca İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 09/04/2007 tarih ve 2007/39 sayılı Genelgelerinde belirtilen;

"1- Yönetmelik taslakları, Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte belirtilen ilke ve düzenlemelere uygun olarak hazırlanacaktır.

2- Genel gerekçesi de yazılarak hazırlanan taslak yönetmelikler; yazılı ve elektronik ortamda, görüş alınmak üzere vali veya belediye başkanı imzası ile Bakanlığımıza sunulacaktır.

3- Bakanlığımız Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün koordinasyonu ile Sayıştay, Maliye Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görüşü alınarak son şeklini alan yönetmelikler, ilgili idarelerin meclisleri tarafından kabul edilecek ve 3011 sayılı Kanun uyarınca mahallinde çıkan gazete veya diğer yayın yolları ile ilan edilerek yürürlüğe konulacaktır."

Hususlarına uyulması sağlanmalıdır.

17- Denetime tabi dönemde, belediye meclisinin bütçe ve kesin hesapları tümüyle oylayarak kabul ettiği belirlenmiştir.

08.05.2025 tarih ve 31 sayılı Belediye Meclisi kararı ile, 08.11.2024 tarih ve 100 sayılı 2025 yılı bütçesinin görüşüldüğü Belediye Meclis kararı örnektir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 29. maddesinde; Meclisin bütçe kararnamesini madde madde oylayıp kabul edeceği, bütçenin tümü üzerinde oylama yapılamayacağı, 40. maddesinde ise; Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Yönetmeliğin bu hükümlerine uygun hareket edilmesi sağlanmalıdır.

18- 08.04.2024 tarih 09 sayı ile Sosyal Denge Tazminatı sözleşmesi yapmak için Belediye Başkanına yetki verilen meclis kararında, Belediyenin mevcut borç stoku ve personel harcamalarının bütçede payına ilişkin bilgilerin verilmediği görülmüştür.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 32 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında "İlgili mahalli idarenin; vadesi geçmiş vergi, sosyal güvenlik primi ile Hazine Müsteşarlığına olan borç toplamının gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yüzde onunu aşması, ödeme süresi geçtiği halde ödenmemiş aylık ve ücret borcu bulunması veya gerçekleşen en son yıla ilişkin toplam personel giderinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin belediyelerde yüzde otuzunu, il özel idaresinde yüzde yirmi beşini aşması hallerinde bu madde kapsamında sözleşme yapılamaz. Sözleşmenin yapılmasından sonra bu koşulların oluşması durumunda mevcut sözleşme kendiliğinden hükümsüz kalır." hükmü yer almaktadır.

Memura verilen sosyal haklar, mevzuat çerçevesinde değerlendirilmedi durumlarda, personeller hakkında geriye dönük sorumluluk doğurabileceği bilinerek; gerekli şartların oluşup oluşmadığı noktasında meclis üyeleri aldıkları kararların içeriği ve ehemmiyeti noktasında tam olarak bilgilendirilmeli, tüm bu hususlarında meclis kararlarında belirtilmesi sağlanmalıdır.

19- Taşınmaz satışlarına ilişkin meclis kararlarında satış iş ve işlemlerinin yürütülmesi için belediye başkanı ve/veya belediye encümenine yetki verildiği incelenmiştir. 03.01.2023 tarih ve 07 sayılı meclis kararı örnek olmakla birlikte benzer kararlar mevcuttur.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 34. maddesinin (g) bendi gereğince taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak encümenin görevleri arasındadır. Ayrıca 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 13. maddesine göre bu Kanun kapsamında yapılacak ihale iş ve işlemlerini ihale komisyonu olarak yürütmek encümenin görevidir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38. maddesinde belediye başkanının görev ve yetkileri tek tek sayılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ışığında zaten belediye encümeni ve belediye başkanına Kanunlarla verilmiş görevler için ayrıca belediye meclisi tarafından yetki verilmesine gerek yoktur. Meclisin iş yükünü artıracak, zaman ve kaynak israfına neden olacak bu kararların alınmaması sağlanmalıdır.

20- 04.04.2023 tarih ve 29 sayılı Belediye Meclisi kararında; Ulaştırma ve Trafik Komisyonu üye seçiminin Meclis kararı alınmadan gizli oylama ile yapıldığı incelenmiştir.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin "Oylama Usulleri" başlıklı 13 ncü maddesinde;

"Başkanlık divanı, encümen üyeliği ve denetim komisyonu üyeliği seçimleri gizli oylama ile yapılır. Meclis kararı ile başka konularda da gizli oylama yapılabilir." Hükümünün yer aldığı,

Mevzuat hükmünden açıkça anlaşılabileceği üzere; Gizli oylama ile yapılması zorunlu olan üyelik seçimlerinin belli olduğu, başka konularda gizli oylama yapılabilmesi için tekrar biz Meclis kararı alınarak gizli oylama yapılması hususunda karar verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Belirtilen mevzuat hükmü gereğince işlem tesis edilmesi sağlanmalıdır.

21- Mülkiyeti belediyeye ait taşınmazların satış işlemleri için encümene genel bir yetki veren kararlar alındığı incelenmiştir.

07.01.2025 tarih ve 05 sayılı Belediye Meclisi kararı örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18. maddesinin (e) bendi gereğince taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek Belediye Meclisinin görev ve yetkileri arasındadır.

Aynı Kanunun 34. maddesinin (g) bendi gereğince taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralınmasına karar vermek Belediye Encümeninin görev ve yetkileri arasındadır.

Kanun hükmü gereğince bir taşınmazın satılması, alınması takası ve tahsisi için öncelikle meclis kararı alınmalıdır. Bu işlerin hangi ada ve parseldeki taşınmaz için yapılacağı meclis kararda spesifik olarak açık bir şekilde belirtilmelidir. Örnekte belirtildiği gibi belediye meclisi tarafından genel bir yetki verilmesi mümkündür değildir. Bu tarzda bir karar yetki devri niteliğinde bir karar olup, Kanunlarda bu hususta açık bir yetki verilmediği sürece organlar arası yetki devri yapılamaz. Belediye Kanunu'nda bu hususta bir yetki devrine icazet verecek bir hüküm yoktur.

Buna benzer bir husus için Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2009/14-380 E. , 2009/433 K. Sayılı kararında;

"5393 Sayılı Yasanın 18/e ve 34/g maddesi hükmü ile belediyeye ait taşınmazların satışı yine belediye meclisinin kararına bağlı kılınmış, meclisin kararı doğrultusunda belediye encümeninin tasarrufa yetkili olduğu benimsenmiştir. Buna göre, belediye encümeni tarafından yapılan Belediye'ye ait taşınmaz mal satışlarının geçerli olması için, belediye meclisi tarafından Belediye Encümeni'ne yetki verilmesi gerekmektedir. Ne var ki, bu konuda alınacak meclis

kararlarının hangi unsurları kapsamaması gerektiği hususu önem taşımaktadır. Gerçekten, belediye meclislerinin "...Belediyenin taşınmazlarının satışına..." ya da "...Belediye başkanınca veya Belediye Encümenince uygun görülen taşınmazların satışına..." şeklindeki genel nitelikte olan ve yetki devri anlamına gelen kararları, hukuki sonuç doğuramaz ve geçerli kabul edilemez."

Yukarıda belirtilen Mevzuat hükmü ve emsal nitelikteki yargı kararı birlikte değerlendirildiğinde Çayeli Belediyesi'nin 07.01.2025 tarih ve 05 sayılı meclis kararı mevzuata aykırıdır. Bu karara istinaden yapılan alım satış ve kiralamaların ise yasal anlamda dayanaklarının bulunmadığı açık ve nettir. Bundan böyle 07.01.2025 tarih ve 05 sayılı meclis kararının hükümsüz sayılması, taşınmaz alım satımı gibi hususlar için meclis kararı alınması sağlanmalıdır.

22- Tek bir meclis kararında birden fazla imar planı değişikliği yapıldığı, İmar planı değişikliklerine dair meclis kararlarında, yapılan değişikliğin ne olduğu, planlama ilkelerine, plan bütünlüğüne uygun olup olmadığı, ne getirip ne götürdüğü hususlarının belli olmadığı incelenmiştir.

04.07.2023 tarih ve 50 sayılı meclis kararı ile birden fazla imar planı değişikliği yapılması örnektir.

3194 sayılı 8. maddesine göre yeni yapılan imar planlarında ve onaylanmış imar planlarında yapılacak değişikliklerde, bir aylık askı süresi olduğu bu süre içinde idareye itiraz edilebileceği ve bu itirazların belediye meclisinde görüşüldükten sonra itirazlar uygun görülürse iptal edilebileceği, ayrıca belediyenin her iş ve işlemlerinin yargıda dava konusu yapılabileceğinden, bir kararın iptalinin veya değiştirilmesinin başka kişiler ve başka imar planı değişikliklerini etkilememesi için, farklı plan değişikliklerinin her biri için ayrı bir meclis kararı alınması,

3194 sayılı İmar Kanunun 8. maddesi, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 14. maddesi uyarınca imar planı yapılmasındaki esasların planların değiştirilmesi sırasında da uygulanması zorunlu olduğundan meclis kararlarında; plan değişikliğindeki amacın ne olduğu, yapılan değişikliğin ne olduğu (konut alanı ticaret alanına mı dönüştürülüyor, park veya yeşil alana yapılaşma izni mi veriliyor, kat mı artırılıyor vs.) planlama ilkelerine ve plan bütünlüğüne uygun olup olmadığı gibi hususların yer alması sağlanmalıdır.

BELEDİYE ENCÜMENİ İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

23- Bütçelerin Belediye Encümeninin gündemine alındığı ancak hiçbir görüş belirtilmeden meclise sunulmasına karar verildiği incelenmiştir.

05.09.2024 tarih ve 58 sayılı Encümen kararı ile görüşülen 2025 yılı bütçesi örnektir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 62. maddesinde yer alan "Belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçe tasarısı eylül ayının birinci gününden önce encümene sunulur ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na gönderilir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı belediye bütçe tahminlerini konsolide eder ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere eylül ayı sonuna kadar Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bildirir. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunar." hükümleri gereğince, belediye encümeni kesin hesap ve bütçe hakkındaki görüşünü belirtmelidir.

24- Denetime tabi dönemde Çayeli Belediyesi tarafından tevhit ve ifraz işlemlerine ilişkin kararlarda, ifraz ve tevhitin yapılacağı parsellerin yüzölçümünün yapılmadığı incelenmiştir.

04.01.2024 tarih ve 03 sayılı encümen kararı örnektir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "İfraz ve Tevhid" başlıklı 15. maddesine göre; "İmar planı bulunan alanlarda, uygulama imar planına uygun olarak öncelikle parselasyon planının yapılması esastır.

İmar planı bulunan alanlarda, ifraz ve tevhit işlemleri, parselasyon planı tescil edilmiş

alanlarda yapılabilir.

Parselasyon planı tescil edilmiş yerlerde yapılacak ifraz veya tevhidin imar planlarına ve imar mevzuatına uygun olması şarttır.

10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin yetkisi içindeki kamu yatırımlarında veya kamu mülkiyetine ait alanlarda, parselasyon planının tatbiki mümkün olmayan meskûn alanlar ile koruma amaçlı imar planı bulunan alanlarda ve büyük bir kısmı uygulama imar planına uygun şekilde oluşan imar adalarının geri kalan kısımlarında bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan hükümlerde belirtilen şartlar aranmaz."

Şeklinde hüküm bulunmaktadır.

Denetimlerde ve uygulamada özellikle ifrazların planlara uygunluğu, asgari parsel büyüklükleri, cephe genişlikleri gibi hususların bilinebilmesi için Encümen kararlarında ifraz edilecek parsel ile ifraz edilmiş parsellerin yüzölçümlerinin belirtilmesi sağlanmalıdır.

25- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihale yapılmasına, ihale usulünün, belirlenmesine yönelik encümen kararları alındığı incelenmiştir.

21.11.2024 tarih ve 84 sayılı Encümen kararı örnektir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 3 üncü maddesinde; kanunda yazılı işleri yaptırmaya ve ihaleye, idarelerin ita amirlerinin yetkili olduğu belirtilmiştir. Bu itibarla ita amiri olan belediye başkanının 2886 sayılı Kanunda yazılı işleri yaptırmaya, ihaleye, ihale türünü belirlemeye yetkili olmasında dolayı bu nev-i encümen kararları alınmasına gerek yoktur. Zira 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 11 inci maddesine göre hazırlanan ve onaylanması icap eden onay belgesinde, ihale konusu olan işin nevi, niteliği, miktarı, varsa proje numarası, tahmin edilen bedeli, kullanılabilir ödenek tutarı, avans ve fiyat farkı verilecekse şartları, ihalede uygulanacak usul, yapılacaksa ilanın şekli ve adedi, alınacaksa geçici teminat miktarının belirtilmesi icap etmektedir.

Bundan böyle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihale yapılmasına, ihale usulünün, ihale gününün belirlenmesine yönelik encümen kararları alınmaması sağlanmalıdır.

26- Belediye encümeninin 19.12.2024 tarih ve 102 sayılı kararı ile Yenipazar Mahallesi 30 ada 25 parselde bulunan taşınmaz ile 1537 ada 39 parselde bulunan taşınmazın trampa edilmesi hakkında karar alındığı incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18. maddesinin (e) bendine göre; taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek, Belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında sayıldığı,

Mezkur Kanun'un 34 üncü maddesinin (g) bendine göre; Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralınmasına karar vermek Belediye Encümeninin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Yukarıda bahsedilen mevzuattan anlaşılabacağı üzere; Trampa ile ilgili kararı almak Belediye Meclisinin, kararı uygulamak Belediye Encümeninin görev ve yetkileri arasındadır. İleride yetkisiz işlemlerden kaynaklı sorunların önüne geçilmesi adına belediye kurumlarının görev ve yetkilerinin iyice irdelenmesi ve encümenin görev ve yetki alanına girmeyen hususlarda karar alınmaması sağlanmalıdır.

27- Encümen tarafından ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapıların sahiplerine 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesi gereğince idari para cezası verildiği ancak bu yapıların hakkında denetim tarihi itibarıyla ruhsata uygun hale getirilmediği veya yıkılmadığı beyan edilmesine rağmen bu yapılar hakkında encümen tarafından yıkım kararı verilmediği incelenmiştir.

04.01.2024 tarih ve 04 sayılı encümen kararları ile idari para cezası verilen yapılar hakkında yıkım kararı alınmamış, yıkım işlemi yapılmamış olması örnektir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32. maddesinde;

"Bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur.

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshasında muhtara bırakılır.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafi yapı sahibinden tahsil edilir." hükmü yer almaktadır.

Görüldüğü üzere yapıların mühürlenmesinden ve bu işlemin tebliğinden itibaren en çok bir ay içinde bu yapının ya ruhsata uygun hale getirilmesi veya ruhsata bağlanması sağlanmalıdır ya da yıkılması gerekmektedir.

Bu mühlet süresi geçtikten sonra ilgili Kanun maddesinin son fıkrası gereğince yıkım kararı alınması ve bu kararın uygulanması sağlanmalıdır. Söz konusu yapılar için Kanun hükmüne uygun idari işlemlerin en kısa zamanda yapılması sağlanmalıdır, aksi halde ilgilileri hakkında idari ve cezai sorumluluk doğacağı bilinmelidir.

İNSAN KAYNAKLARI İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER :

28- Çayeli Belediyesi'nin 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 yılları ve denetim tarihi itibarıyla 2025 yılının personel giderlerinin belediye gelirlerine oranı aşağıya çıkarılmıştır.

PERSONEL GİDERLERİNİN BÜTÇE GELİRLERİNE ORANI					
BÜTÇE YILI	BİR ÖNCEKİ YIL BÜTÇE GELİR TOPLAMI (A)	YENİDEN DEĞERLEME ORANI (B)	DEĞERLENMİŞ GERÇEKLEŞEN EN SON YIL BÜTÇE GELİRİ TOPLAMI [(A*B)+A]=(C)	KESİN HESAP PERSONEL GİDERLERİ TOPLAMI (D)	PERS. GİD. BÜTÇE GELİRLERİNE ORANI (D*100)/C
2020	22.111.131,02	22,58	27.103.824,40	6.610.217,79	24,39
2021	30.669.578,59	9,11	33.463.577,20	6.030.525,60	18,02
2022	43.501.868,96	36,20	59.249.545,52	9.713.342,82	16,39
2023	77.969.002,67	122,93	173.816.297,65	19.385.800,14	11,15
2024	131.135.209,35	58,46	207.796.852,74	25.275.482,86	12,16
2025	215.730.897,44	43,93	310.501.480,69	12.251.209,57	3,95

2025 yılı personel giderlerinin denetim tarihi itibarıyla kesinleşmediği yukarıdaki tabloda belirtilen (%**3,95**) personel giderlerinin gelirlere oranının kesin rakam olmadığı, belediyenin 2024 yılı itibarıyla personel giderlerinin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenen yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan miktarın yüzde otuzunu geçmemesi için 2025 yılı sonunda gerçekleşmesi gereken azami personel giderleri toplamının (Değerlendirilmiş 2025 yılı Gerçekleşen Bütçe Geliri: 310.501.480,69 TL x 0,30) 93.150.444,21-TL olduğu unutulmamalıdır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49. maddesine göre, belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altındaki belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın olduğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir.

5393 sayılı Kanunun 49. maddesinde sözü edilen yıllık toplam personel giderlerinin oranı tespit edilirken geçici işçiler ve sözleşmeli personele ödenen ücretler de dâhil edilecektir.

Ayrıca belediye şirketine yapılacak işçi alımları için; 28 Nisan 2018 Tarihli ve 30405 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esasların 5. maddesi gereğince yukarıda sayılan personel giderlerinin üzerine belediye şirketine kadroya alınan taşeron işçilere ödenen ücretler de dâhil edilecektir.

Söz konusu oranın aşılması halinde, personel giderleri bu orana indirilinceye kadar aynı kanunun geçici 1. maddesi uyarınca Bakanlıkça verilen izin dışında geçici işçi ve sözleşmeli personel dahil yeni personel alımı yapılmayacaktır.

5393 sayılı Kanunun 49. maddesinde yer alan personel giderlerine ilişkin % 30 oranı genel bir kural olmasına karşın, Kanunun Geçici 1'inci maddesinde bu genel kuralın bir istisnası yer almaktadır. Geçici 1. maddede yer alan istisnai hükme göre, boş kadro ve pozisyon bulunması ve bütçe imkânlarının yeterli olması kaydıyla 2005 yılındaki mevcut memur ve sözleşmeli personel sayısının yüzde onunu geçmemek üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca zorunlu hallere münhasır olacak şekilde verilecek izin ile belediyeler ilave personel alabileceklerdir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkının üzerine çıkması halinde belirtilen Kanun hükümlerine uygun hareket edilmesi sağlanmalıdır.

29- Asli ve sürekli bazı belediye hizmetlerinin işçiler eli ile yürütüldüğü incelenmiştir. Mali Hizmetler biriminde işçi çalıştırılması örnektir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 128 inci maddesi uyarınca devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerinin memurlar ve diğer kamu görevlileri eli ile görülmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/A maddesi uyarınca; mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenlerin bu kanunun uygulanmasında memur sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Danıştay 2 nci Dairesinin 27.04.1995 gün E:1994/352, K:1995/1186 sayılı kararında;

Süreklilik arz eden işlerde yevmiyeli personel çalıştırılmayacağı ve uygulamanın sorumluluk gerektireceği hükme bağlanmıştır. Belirtilen Anayasa, Kanun ve Danıştay kararı hükmü dikkate alınarak memurlar eli ile yürütülmesi gerekli olan asli ve sürekli belediye hizmetlerinin işçiler eli ile yürütülmesinin mümkün olmadığı aksi davranışların sorumluluk gerektirebileceği hususu da bilenerak asli ve sürekli belediye hizmetlerinin memurlar eli ile yürütülmesi asli ve sürekli belediye hizmetlerinin işçiler eli ile yürütülmemesi, aksi davranışların sorumluluk gerektirebileceği bilinerek işlem yapılması sağlanmalıdır.

30- Etik komisyonunun kurulduğu ancak yeterince faaliyet yapılmadığı anlaşılmıştır.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında

Yönetmeliğin 29'uncu maddesi "Kurum ve kuruluşlarda, etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek, personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden en az üç kişilik bir etik komisyonu oluşturulur. Etik komisyonu üyelerinin ne kadar süreyle görev yapacağı ve diğer hususlar, kurum ve kuruluşun üst yöneticisince belirlenir. Etik komisyonu üyelerinin özgeçmiş ve iletişim bilgileri, üç ay içinde Kurul'a bildirilir. Etik komisyonu, Kurul ile işbirliği içinde çalışır." denildiğinden, söz konusu yönetmelik incelenerek, etik komisyonunun etkin çalışması tavsiyeye değer görülmüştür.

31- Belediyede çalışan işçi ve memur personelin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik herhangi bir eğitim almadığı incelenmiştir.

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunun "İşverenin genel yükümlülüğü" başlıklı 4 üncü maddesinde; "(1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

(2) İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

(3) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin sorumluluklarını etkilemez." Hükümleri yer almaktadır.

İleriki süreçte geri dönüşü olmayan kaza ve olaylara sebebiyet verilmemesi açısından belirtilen hükümler çerçevesinde Belediyede çalışan personelin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik gerekli eğitimleri aldırılmalıdır.

32- Çayeli Belediyesinde devlet memurlarının özlük dosyalarında, verilen sicil raporlarının muhafaza edilmeye devam ettiği incelenmiştir.

Cemal DEMİRKAN'a ait özlük dosyası örnektir.

25/2/2011 tarihli ve 27857 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yapılan değişikliklerle ilgili olarak uygulama birliğinin sağlanması ile kamu kurum ve kuruluşlarının kadro tahsisi, dağılımı ve kullanımına ilişkin olarak yaptıkları işlemlerde etkinliğin artırılması amacıyla Kamu Personeli Genel Tebliği yayınlanmış bu tebliğin, "B) Sicil, Disiplin Ve Diğer Hususlara İlişkin Açıklamalar" bölümünde "6111 sayılı Kanunla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunundaki sicile ilişkin düzenlemeler yürürlükten kaldırıldığından 2011 yılından başlamak üzere Devlet memurları için sicil raporu doldurulmayacaktır. Geçmiş yıllara ait sicil raporlarının, 01/01/2011 tarihinden başlamak üzere beşinci yılın sonuna kadar muhafaza edilmesi gerekmektedir" hükmü yer almaktadır. Tebliğ hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

33- Belediye personeline ait mal bildirimlerinin, personel özlük dosyaları içerisinde zarf ile muhafaza edilmeden açık bir şekilde bulundurulduğu görülmüştür.

Uygulama geneldir.

Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin "Mal bildirimlerinin gizliliği" başlıklı 15 inci maddesinde yer alan "Mal bildirimleri, 6 ncı maddede belirtilen makam veya

mercilerin ilgili birimlerinde, ilgililerin varsa sicil yoksa özel dosyalarında saklanır. Mal bildirimlerinin içeriği hakkında soruşturma ve kovuşturmaya yetkili merciler dışındakilere açıklama yapılmaz, bilgi verilemez." hükmü gereği mal bildirimlerini başkalarının görmesini engelleyici tedbirler alınması gerekmektedir.

34- Memurların mal bildirimlerinin önceki mal bildirimleri ile karşılaştırıldığına ilişkin herhangi bir bilgi veya belgeye rastlanmamıştır.

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 7 nci maddesinde; "Bu kanun kapsamındaki görevleri devam edenlerin sonu (0) ve (5) ile biten yılların en geç şubat ayı sonuna kadar bildirimlerini yenileyecekleri, yeni bildirimlerin yetkili mercii tarafından daha önceki bildirimler ile karşılaştırılacağı" hükmüne bağlanmıştır.

Açıklanan kanun hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

35- Emekli olan memurların mal bildirimini vermedikleri incelenmiştir.

Fehmi PETEKÇİ ve Ahmet AZMANOĞLU'na ait özlük dosyası örnektir.

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 6 ncı maddesinin (f) bendi gereğince; görevleri sona eren meclis üyelerinin ve emekli olan memurların ayrılma tarihini izleyen bir ay içinde mal bildirimlerini vermeleri gerektiği belirtildiğinden meclis üyeliği sona eren ve emekli olan memurların belirtilen sürelerde mal bildirimini vermeleri sağlanmalıdır.

36- Mal bildirim beyannamelerinde bazen sadece personelin kendilerine ait bilgilere yer verildiği incelenmiştir.

Selim ŞAHİN'e ait özlük dosyasında bulunan 30.01.2023 tarihli Mal Bildirimi örnektir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 14 üncü, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 5 inci ve Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddelerine göre; Devlet memurlarının kendileri ile eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz mallar, alacak ve borçları mal bildirimlerinin konusunu oluşturduğundan, mal bildirimlerinin verilmesinde bu hususa uygun hareket edilmesi ve bildirimlerin usule uygun olarak doldurulması,

Verasetle ve/veya her ne suretle elde edilmiş olursa olsun Devlet memurlarının kendileri ile eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz mallar, alacak ve borçlarını kendilerine ait mal bildirim beyannamelerin de göstermeleri, alınan beyannamelerin hukuki geçerliliği olması bakımından; hangi tarihlerde verildiğinin anlaşılması ve mal beyanlarının doğru karşılaştırılabilmesi için verildiği tarihin mutlaka yazılması ile beyannamelerin imzalanmış olması,

Hükümlerine yer verildiğinden beyanname veren ve kabul eden görevlilerin belirtilen konuda gerekli hassasiyeti göstermesi eksik bilgilere yer verilmemesi sağlanmalıdır.

37- Görev süresi sona eren meclis üyelerinin mal bildirimini vermedikleri incelenmiştir.

31.03.2024 tarihinde görev süresi sona eren Meclis üyesi Mehmet Fevzi DAYI ile Yusuf Ziya ŞERİFOĞLU konuya örnektir.

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 6 ncı maddesinin (f) bendi gereğince; görevleri sona eren meclis üyelerinin ve emekli olan memurların ayrılma tarihini izleyen bir ay içinde mal bildirimlerini vermeleri gerektiği belirtildiğinden meclis üyeliği sona eren ve emekli olan memurların belirtilen sürelerde mal bildirimini vermeleri sağlanmalıdır.

ZABITA HİZMETLERİ:

38- Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliği'nin Norm kadro cetvelinde D-10 grubunda bulunan Çayeli Belediyesine; (1) adet Zabıta Müdürü, (1) adet Zabıta Amiri, (5) adet Zabıta Komiseri, (30) adet Zabıta Memuru kadrosu verildiği,

İncelenmiştir.

Belediye zabıtasının görev ve yetkileri 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 51 inci maddesinde açıklanmıştır. Madde ile Belediye zabıtasının, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olduğu bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla, bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımların uygulanması zabıtaya görev olarak verilmiştir.

Belediye zabıta teşkilatının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını, zabıta memurlarının niteliklerini, görevde yükselme ve mesleki eğitimlerini, kıyafetleri ile çalışma usul ve esaslarını belirleyen Belediye Zabıta Yönetmeliği 11.04.2007 gün ve 26490 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konmuştur.

Belirtilen Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde Belediye zabıtasının görevleri, 11 inci maddesinde yetkileri, 12 nci maddesinde de sorumluluğu belirlenmiştir.

Belediyenin en önemli hizmet birimlerinden birinin belediye zabıta birimi olduğu bilinerek, Belediye Zabıta Yönetmeliği, diğer Kanun ve Yönetmeliklerle zabıta birimine verilen görevlerin noksansız olarak yapılmasının temini amacıyla gerekli önlemlerin alınması sağlanmalıdır.

39- Denetime tabi dönemde Zabıta personeline yönelik eğitim ve spor programlarının yapılmadığı incelenmiştir.

Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 28 inci maddesinde;

(1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ve belediye idareleri tek başlarına, birkaçı bir araya gelerek veya birlikler vasıtasıyla zabıta amir ve memurlarının genel kültürlerini, meslek bilgilerini ve verimliliklerini arttırmak, hizmete yatkınlıklarını sağlamak, geliştirmek, gelişen şartların gerekli kıldığı alanlardaki görgülerini arttırmak ve daha üst kadrolara hazırlamak amacıyla eğitim programları düzenlerler.

(2) Ayrıca zabıta teşkilatlarının personelinin temel ve teknik eğitimleri, gerektiğinde eğitim merkezi bulunan kamu kurum ve kuruluşları, üniversitelerin ilgili bölümleri veya ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılarak gerçekleştirilir.

Hükmü yer almaktadır.

Aynı yönetmeliğin 29 uncu maddesinde;

(1) Zabıta personelinin fiziki nitelikleri, hazırlanan spor programları ile desteklenir. Personele; kültür-fizik çalışmaları, atletizm, aletli sporlar, mukavemet ve denge sporları ile uygun görülecek diğer mesleki spor faaliyetleri yaptırılarak iş verimlilikleri artırılır.

(2) Zabıta personelinin belirtilen sportif çalışmaları ve mesleki sporları yapabilmesi için gerekli alan düzenlemesi ile araç gereç ve özel spor kıyafetleri belediye tarafından temin edilir. Ayrıca bu konuda belediyenin spor ve sosyal tesislerinden yararlanılır. Zabıta teşkilatına yurt içi ve yurt dışında düzenlenen spor etkinliklerine ve zabıta spor müsabakalarına katılma imkânı sağlanır.

(3) Gönüllü zabıta da bu hak ve imkânlardan istifade eder.

Hükmü yer almaktadır.

Belediye Zabıta personelinin genel kültürlerini, mesleki bilgilerini ve iş verimliliklerini arttırmak için gerekli eğitim ve spor programlarının planlamasının yapılması sağlanmalıdır.

40- Nöbet çizelgelerinin zabıta hizmetlerinin 24 saat kesintisiz yürütülmesine olanak tanıyacak şekilde düzenlenmediği incelenmiştir.

Zabıta Yönetmeliğinin 9. maddesinde; Belediye zabıta hizmetleri resmi tatil günleri de dâhil olmak üzere, günün 24 saati aksatılmadan sürdürüleceği, zabıta personelinin çalışma saatlerinin vardiyalar halinde görevin gereğine göre 24 saat iş 48 saat istirahat veya 12 saat iş 24 saat istirahat şeklinde düzenlenebileceği, belediye zabıta memurlarının haftalık olağan çalışma saatlerinin 48 saati geçmeyecek şekilde düzenleneceği, ancak, personel sayısı az olan zabıtalarda 12 saat iş, 12 saat istirahat şeklinde de düzenleme yapılabileceği, bu uygulamadan dolayı hizmetin sürekliliğini aksatmamak kaydıyla ve bir sıra dâhilinde personele 657 sayılı Kanunun 99 uncu maddesi göz önünde bulundurularak ayrıca haftada bir gün ilave izin verilebileceği"

belirtilmiş olduğundan, zabıta teşkilatına gerekli personel istihdamı yapılmak suretiyle zabıta nöbet çizelgesinin yönetmelik hükmüne göre hazırlanarak uygulanması sağlanmalıdır.

41- Belediye zabıta personelinin savunma amaçlı teçhizatının bulunmadığı incelenmiştir. Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 45 inci maddesinde; "Belediye zabıta personeline görevleri esnasında karşılaştıkları direniş ve fiili saldırı durumunda kullanılmak üzere göz yaşartıcı sprey, kask ve kalkan gibi savunma amaçlı teçhizat verilebilir." denildiğinden gerekli ekipmanın temin edilmesi sağlanmalıdır.

42- Araçların trafik akışını engelleyecek şekilde gelişigüzel park ettikleri, zabıta tarafından müdahalede bulunulmadığı gözlemlenmiştir.

Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 10. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinin 3. alt bendine göre; "Yetkili organların kararı uyarınca tespit edilen durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerindeki araç park yerlerinde gereken denetimleri ve diğer iş ve işlemleri yapmak.", 4. alt bendine göre, "Kanunlarla belediyelere verilen trafik görev ve yetkilerinden belediye başkanlığınca uygun görülenleri yürütmek," belediye zabıtasının görevidir.

Belediye zabıtası görevini yaparak, emir ve yasaklara uymayan taşıt sahipleri hakkında 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre emre aykırı davranıştan işlem yapması sağlanmalıdır.

43- İlçedeki pazar yerlerine mevzuata uygun olarak tüketicilerin herhangi bir sorunla karşılaştıklarında bunu iletebilecekleri seyyar zabıta büroları kurulması ve pazarın giriş ve çıkışlarına tüketicilerce satın alınan malların ağırlığının kontrol edilebildiği mevzuata uygun elektronik tartı konulması memnuniyetle müşahade edilmiştir.

Pazar Yerleri Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinde;

"Pazar yerlerinde; a) Pazarıcı ve üretici satış yerleri, b) Zabıta bürosu, c) Çöp toplama yeri, ç) Elektronik tartılar, d) Hoparlör sistemi, e) Aydınlatma sistemi, f) Güvenlik kamerası, g) Tuvalet bulunması zorunludur.

Satış yerlerinin alan büyüklüğü ve kullanımı ile buralardaki tezgâhların ebat ve biçimine ilişkin özellikler, mal teşhirini olumsuz etkilemeyecek, alışveriş için yeterli geçiş yolları bırakacak ve pazar yerlerine standart bir görünüm kazandıracak şekilde ilgili meslek kuruluşunun görüşü alınarak belediye encümenince belirlenir.

Zabıta bürosu, ilgili personelin ihtiyacını karşılayabilecek özellikte ve kapasitede olur. Seyyar kabinler de bu amaçla kullanılabilir.

Pazar yerlerinde oluşan çöplerin kaldırılınca kadar tutulacağı çöp toplama yeri, pazar yerinin uygun bir yerinde oluşturulur. Çöp toplama yerlerinin kapasitesi, pazar yerinin büyüklüğü ve iş hacmine göre belirlenir.

Pazar yerlerinde faaliyet gösterenler ile tüketicilerin can ve mal güvenliğini sağlanması amacıyla, pazar yerlerinin kapasitesi göz önünde bulundurularak yeterli sayı ve özellikteki güvenlik kameraları uygun alanlara yerleştirilir.

Tuvaletler, pazar yerlerinin kapasitesi göz önünde bulundurularak ihtiyacı karşılayacak sayıda ve özellikte olur. Bu amacı sağlayacak şekilde, seyyar tuvalet kabinleri veya pazar yerinin çevresinde bulunan tuvaletler de kullanılabilir.

Tüketicilerce satın alınan malların ağırlığının kontrol edilebileceği, ilgili mevzuata uygun elektronik tartılar, pazar yerlerinin giriş ve çıkış noktalarına konulur.

Gerekli görülen duyuruların yapılabileceği uygun ve yeterli kapasitedeki hoparlör sistemi ile pazar yerlerinin yeterli düzeyde aydınlatılmasına imkân sağlayacak aydınlatma sistemi kurulur.

Satış yerlerini kullananların pazar yerine mal getirme, boşaltma ve yükleme işlerini kolaylıkla yapabilmelerine imkân verecek tedbirler belediyece alınır.

Zorunlu tesisler dışında ihtiyaca göre belirlenecek diğer tesisler belediyece oluşturulabilir.

Kapalı pazar yerlerinde, bu maddede öngörülen zorunlu tesislere ilave olarak, pazar

yerinin iş hacmi ile burada faaliyet gösterenlerin ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde otopark alanı ile yeterli kapasitede havalandırma sistemi bulunur. Kapalı alanlara ilişkin ilgili mevzuat hükümleri saklıdır." hükümleri bulunmaktadır.

Yönetmelik hükümleri göz önünde bulundurularak pazar yerlerindeki ufak eksikliklerin de (güvenlik kameralarının aktif olmaması gibi) en kısa sürede tamamlanması sağlanmalıdır.

44- Denetim dönemi içerisinde karar verme yetkisi belediye zabıta görevlilerinde olan kabahatlerle ilgili idarî para cezası verilmesine ilişkin İdari Yaptırım Karar Tutanaklarının zabıta personeli (zabıta memuru veya zabıta destek personeli) tarafından düzenlendiği incelenmiş, ancak zabıta müdürünün belediye zabıta görevlilerini yetkilendirdiğine dair bir belge ibraz edilememiştir.

Uygulama genel olmakla birlikte, 13.06.2025 tarih ve 109 numaralı İdari Yaptırım Karar Tutanağını Zabıta Memurları Kemal KURKUT ve İbrahim KÖMÜRCÜ düzenlediği halde adı geçenlerin zabıta müdürü tarafından yetkilendirildiğine dair bir belge ibraz edilememesi örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 13. maddesine göre "Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin, kanunlara dayanan kararlarına ve duyurularına uymakla... yükümlüdür." Aynı Kanunun 15. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre "Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek" belediyenin yetki ve imtiyazları arasında yer almaktadır.

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 10. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre;

1) Belediye sınırları içinde beldenin düzenini, belde halkının huzurunu ve sağlığını sağlayıp korumak amacıyla kanun, tüzük ve yönetmeliklerde, belediye zabıtasınca yerine getirileceği belirtilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

3) Belediye karar organları tarafından alınmış kararları, emir ve yasakları uygulamak ve sonuçlarını izlemek,

7) Belediye cezaları ile ilgili olarak kanunlar uyarınca belediye meclisi ve encümeninin koymuş olduğu yasaklara aykırı hareket edenler hakkında gerekli işlemleri yapmak.

zabitanın görevidir.

1608 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde;

"Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır." denilmektedir.

Bu husus dışında ilgili kanunlarında bahsi geçen para cezalarının, 5252 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen artırım uygulanarak, yine ilgili kanunlarında öngörülen kişi ya da organlarca bildirilmesi halinde 5393 sayılı Belediye Kanununun 34 üncü maddesinin (e) bendi uyarınca belediye encümenince verilmesi gerekmektedir.

5326 sayılı Kabahatler Kanununa aykırı eylemlerin bazıları hakkında ise; Kanunun ilgili maddelerinde ("Dilencilik" başlıklı 33. maddesinde, "Gürültü" başlıklı 36. maddesinde, "Rahatsız etme" başlıklı 37. maddesinde, "İşgal" başlıklı 38. maddesinde, "Çevreyi kirletme" başlıklı 41. maddesinde ve "Afiş asma" başlıklı 42. maddesinde) belirtilen cezalar belediye zabıtasınca verilecektir.

Kabahat fiilinin işlendiğini haber alan zabıta personeli neticeye varmak için öncelikle gerekli araştırmaları yapmalıdır; araştırma neticesinde kabahat fiilinin işlendiğine dair yeterli

delillere ulaştığında, kabahatin tespit edilmesi ve kabahat fiiline uygulanacak yaptırımın belediyenin görev alanına girmesi halinde, kabahat fiilini tespit etmek üzere zabıta tespit tutanağını (zabıt varakasını) düzenlemelidir.

Zabıta tespit tutanağında (zabıt varakasinda);

- a) Hakkında tutanak tutulan kişinin kimlik ve adresi,
- b) Tutanak tutulmasını gerektiren kabahat fiili ve bu fiilin tespitine dair ayrıntılı açıklamalar,
- c) Bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün deliller (görsel, işitsel, yazılı vb. dokümanlar),
- d) Tutanak tarihi ve kabahati tespit eden sorumlu ve yetkili belediye personelinin kimlik bilgileri,

yer alır.

Tutanak tutulup kabahat tespit edildikten sonra, kabahat fiiline uygulanacak yaptırımın kimin (belediye encümeninin mi yoksa belediye zabıta görevlilerinin mi) görev alanına girdiği belirlenir; belediye encümeninin görev alanına giriyorsa tutulan zabıta tespit tutanağı (zabıt varakası) belediye encümeninde görüşülmek üzere ilgili belediye birimine gönderilir. Şayet belediye zabıta görevlilerinin görev alanına giriyorsa tutulan zabıta tespit tutanağına (zabıt varakasına) istinaden (belediye encümenine gönderilmeden) zabıta müdürü veya yetkilendireceği belediye zabıta görevlisi tarafından 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında idari yaptırım kararı alınacaktır.

5326 sayılı Kanunun 25 inci maddesine göre idari yaptırım kararlarında;

- a) Hakkında idari yaptırım kararı verilen kişinin kimlik ve adresinin,
- b) İdari yaptırım kararı verilmesini gerektiren kabahat fiilinin,
- c) Bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün delillerin,
- d) Karar tarihi ve kararı veren kamu görevlilerinin kimliğinin,
- e) Fiilin işlendiği yer ve zamanın,

bulunması zorunludur.

İdari yaptırım kararında, söz konusu bilgilerin yanı sıra idari para cezasının ödeme süresi, ödeme yeri, idari yaptırım kararına karşı kanun yolu, mercii ve süresi, indirimli ödeme hakkı, taksitlendirme talep etme hakkı, ödeme yapılmaması halinde uygulanacak müeyyideler ile tebliğ tarihi bilgilerine yer verilmesi gerekmektedir.

İdari yaptırım kararlarına; kararın ilgisine huzurda tebliğ edilmesi veya tebliğ edilmiş sayılması halinde kararın verildiği esnada, 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmesi halinde de idarede kalan nüshalara tebligatı müteakip tebliğ tarihi yazılmalıdır.

İdari yaptırım kararının idarede kalan nüshalarında, 5326 sayılı Kanun hükümlerine göre kararın kesinleşme tarihine de yer verilmelidir.

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün Kabahatler Kanunu'nun uygulanması ile ilgili 13.09.2005 gün ve B.05.1.EGM.0.11.05.01.12443 sayılı Genelgesinin "C. Sorumlu Birimler" başlıklı bölümünün ikinci fıkrasının (c) bendi gereğince **"Kabahatler Kanun'unda yazılı ve (B) bölümünde sayılan çeşitli kabahatleri işleyenler hakkında idari yaptırım karar tutanağı düzenlemeye sorumluluk alanları içinde ... Görev alanına giren konularda Belediye Zabıta amir ya da müdürleri veya yetkilendirecekleri belediye zabıta görevlileri"** yetkilidir.

Uygulamanın yukarıda açıklandığı şekilde mevzuat hükümlerine uygun yürütülmesi; karar verme yetkisi belediye zabıta görevlilerinde olan (5326 sayılı Kabahatler Kanununun "Dilencilik" başlıklı 33. maddesinde, "Gürültü" başlıklı 36. maddesinde, "Rahatsız etme" başlıklı 37. maddesinde, "İşgal" başlıklı 38. maddesinde, "Çevreyi kirletme" başlıklı 41. maddesinde ve "Afiş asma" başlıklı 42. maddesinde belirtilen) kabahatlerle ilgili idari para cezası kararlarının zabıta müdürü veya yetkilendireceği belediye zabıta görevlisi tarafından alınması sağlanmalıdır.

İTFAİYE HİZMETLERİ:

45- Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğinin Norm kadro cetvelinde D-10 grubunda bulunan Çayeli Belediyesine; (1) adet İtfaiye Amiri, (4) adet İtfaiye Çavuşu, (20) adet İtfaiye Eri kadrosu verildiği,

İtfaiye amiri, İtfaiye çavuşu ve İtfaiye Eri kadrolarının boş olduğu, (1) adet İtfaiye Müdürü ve (6) adet şirket personeli ile hizmetlerin gerçekleştirildiği,

İtfaiye hizmetlerinin; (1) adet 32 metrelik merdivenli İtfaiye aracı, (1) adet 18 metrelik merdivenli İtfaiye aracı, (2) adet merdivensiz İtfaiye Aracı, (1) adet Vidanjör ve (1) adet Kanal açma (kuka) aracı ile gerçekleştirildiği,

İncelenmiştir.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği 21.10.2006 gün ve 26326 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik ile belediye itfaiye teşkilatının kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları, itfaiye memurlarının nitelikleri, görevde yükselme ve mesleki eğitimleri, kıyafetleri, kullanacakları araç, teçhizat ve malzeme ile denetim usul ve esasları düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin 6. maddesi ile itfaiye teşkilatının görevleri belirlenmiştir.

Belediyenin önemli hizmet birimlerinden birinin belediye itfaiye birimi olduğu göz önünde bulundurularak 5393 sayılı Belediye Yasasının 48, 49 ve 52. maddeleri ile; Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri de göz önünde bulundurularak belediye itfaiye biriminin yapılandırılması, belirtilen yasa ve yönetmelik ile belediye itfaiyesine verilen görevlerin noksansız ifa edilmesi sağlanmalıdır.

İMAR İŞLERİ:

46- Çayeli Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü hizmetlerinin;

(1) adet memur inşaat mühendisi, (1) adet memur mimar, (9) adet belediye şirketi işçisi büro personeli ile yürütüldüğü incelenmiştir.

İmar ve şehircilik müdürlüğü kadrosuna atama yapılması, yeterli sayıda teknik personel ve teknik araçlarla müdürlüğün donatılması tavsiyeye değer görülmüştür.

47- Denetime tabi dönemde Çayeli Belediyesinin İmar ve Şehircilik İşlerine ilişkin gerçekleştirdiği işlemler aşağıda gösterilmiştir.

Ruhsat Yılı	İnşaat Ruhsatı	İskan Ruhsatı	Yapı Denetime Tabii İnşaat Ruhsatı	İmar Planı Tadilatı
10.08.2020-31.12.2020	3	2	2	7
2021	11	4	10	8
2022	26	5	18	21
2023	12	4	12	24
2024	12	-	8	17
01.01.2025-16.06.2025	10	-	6	6
Toplam	74	15	56	83

Ruhsat Yılı	Yeni Yapı	Yenileme	Tadilat	İsim Değişikliği
10.08.2020-31.12.2020	2	-	1	-
2021	7	1	1	1
2022	3	2	10	7
2023	11	1	-	-
2024	8	1	2	1
01.01.2025-16.06.2025	6	-	1	3
Toplam	37	5	15	12

48- Denetime tabi dönem içerisinde imar plan tadilatına yönelik 86 adet meclis kararı alındığı, bu tadilatların neredeyse tamamının parsel bazından plan tadilatları olduğu incelenmiştir.

İmar Kanununun 8 nci maddesinde, "...mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunluğu sağlanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılacağı veya yaptırılacağı, belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe gireceği,.....,onaylanmış planlarda yapılacak değişikliklerin de yukarıda belirtilen usule tabi olduğu" hükmüne bağlanmıştır.

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin İmar planı değişikliklerine ilişkin usul ve esasları düzenleyen 26 ncı maddesinde; "İmar planı değişikliği; plan ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü, sosyal ve teknik altyapı dengesini bozmayacak nitelikte, kamu yararı amaçlı, teknik ve nesnel gerekçelere dayanılarak yapılır.

İmar planlarında sosyal ve teknik altyapı hizmetlerinin iyileştirilmesi esastır. Yürürlükteki imar planlarında öngörülen sosyal ve teknik altyapı standartlarını düşüren plan değişikliği yapılamaz.

İmar planlarında bulunan sosyal ve teknik altyapı alanlarının kaldırılması, küçültülmesi veya yerinin değiştirilmesine dair plan değişiklikleri zorunluluk olmadıkça yapılmaz. Zorunlu hallerde böyle bir değişiklik yapılabilmesi için:

a) İmar planındaki durumu geçicecek olan sosyal ve teknik altyapı alanındaki tesisi gerçekleştirecek ilgili yatırımcı Bakanlık veya kuruluşların görüşü alınır.

b) İmar planında yer alan yol hariç sosyal ve teknik altyapı alanlarının ve kamuya ait sosyal ve kültürel tesis alanlarının kaldırılabilmesi veya küçültülmesi ancak bu tesislerin hitap ettiği hizmet etki alanı içinde eşdeğer yeni bir alanın ayrılması suretiyle yapılabilir. Eşdeğer alanın ayrılmasında yüzölçümü ve konum özellikleri korunur. Bu alanların yerinin değiştirilmesinde, mevcut plandaki hizmet etki alanına göre aynı uygulama etabı veya bölge içinde kalması, yaya erişim mesafelerinin dikkate alınması ve yeni tespit edilen alanın tesisin yapılmasına müsait olması zorunludur.

c) Düzenleme ortaklık payından elde edilen alanların yüzölçümleri toplamının altına düşülmemek kaydıyla, plan değişikliği ile kaldırılan yol alanlarının miktarları, düzenleme ortaklık payından oluşturulan park, çocuk bahçesi, meydan gibi açık ve yeşil alanlarda kullanılabilir. Ancak yol hariç düzenleme ortaklık payına tabi bir kullanımın kamu ortaklık payına tabi bir kullanıma dönüştürülmek istenilmesi halinde, düzenleme ortaklık payına tabi alanın hizmet edeceği etki alanında eşdeğer bir alan ayrılır.

Kat adedi veya bina yüksekliğini artıran imar planı değişiklikleri, yörenin yerleşim özellikleri, dokusu ve kimliği dikkate alınmak suretiyle, şehrin veya alanın yakın çevresinin

silueti, yapıların güneşe göre cephesi ve yönlenmesi özelliklerini olumsuz yönde etkilememesi esas alınarak yapılır.

İmar planında verilmiş olan inşaat emsalinin, kat adedinin, ifraz şartlarının değiştirilmesi sonucu nüfus yoğunluğunun artırılmasına dair imar planı değişikliklerinde;

a) Artan nüfusun ihtiyacı olan sosyal ve teknik altyapı alanları standartlara uygun olarak plan değişikliğine konu alana hizmet vermek üzere ayrılır.

b) Nüfus yoğunluğuna bağlı olmaksızın, kat adedinin artırılmasının istenmesi durumunda; önerilecek kat adetlerinin tayininde aşağıdaki formüle göre bulunacak bütün yollardaki karşılıklı bina cepheleri arasındaki asgari uzaklık sağlanacaktır.

$$K = [(Y1 + Y2)/2] + 7,00 \text{ m}$$

Yukarıdaki formülde;

K = Karşılıklı bina cepheleri arasındaki mesafe (metre),

Y1 = Yolun bir cephesine önerilecek yapının yüksekliği,

Y2 = Yolun diğer cephesinde önerilecek yapının yüksekliğini, ifade eder.

c) Parsellerin birleştirilmesi ve yapı düzeni değişikliği içeren, kat adedinin artırılmasına yönelik uygulama imar planı değişikliklerinde de yukarıdaki formüle uyulması esastır.

İmar planında gösterilen yolların genişletme, daraltma ve güzergahına ait imar planı değişikliklerinde;

a) Devamlılığı olan bir yolun belli bir kesimde şerit sayısı azaltılamaz ve daraltılamaz.

b) Yolların kaydırılmasında, mülkiyet ve yapılaşma durumu dikkate alınır.

c) İmar planlarındaki gelişme alanlarında geçiş amaçlı 3,00 metreden dar yaya yolu, 10,00 metreden dar trafik yolu açılmaz; yerleşik alanlarda mülkiyet ve yapılaşma durumlarının elverdiği ölçüde yukarıdaki standartlara uyulur. Ancak parseller 7,00 metreden dar yollardan mahreç alamaz.

ç) İmar planı değişikliği ile taşıt geri dönüş kurbu olmayan çıkmaz yol ihdas edilemez.

d) İmar planlarında Karayolları Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğunda olan karayollarında yapılacak her türlü değişiklikte bu Kurulustan alınacak görüşe uyulur.

e) Plan alanındaki trafik hacimleri ile yeni getirilen kullanımların trafik üretme ve trafik çekme hacimleri dikkate alınarak yol ve kaldırım genişlikleri belirlenir.

Yoğunluk artıran veya kentsel ulaşım sistemini etkileyen imar plan değişikliklerinde, kentsel teknik altyapıya yönelik etkilerin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla ayrıca kentsel teknik altyapı etki değerlendirmesi raporu, analizi hazırlanır veya hazırlatılır."

Hükmü yer almaktadır.

İmar planları kendi içinde hassas bir dengesi olduğu, planların hiyerarşik sıralamada birbirleri arasında bir bütünlüğün bulunduğu; yasal hükümler ve genel planlama ilkeleri göz önünde bulundurulmadan yapılacak plan değişikliklerin bu bütünlüğü, dengeyi ve genel işleyişi bozabileceği bilinmeli,

Bu nedenle; imar planı tadilatlarında 3194 sayılı İmar Kanunu, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği hükümleri ile spesifik olarak yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine riayet edilmesi yönünde gereken hassasiyet gösterilmeli, aksi halde ilgililerin cezai sorumlulukla karşı karşıya kalacakları unutulmamalıdır.

49- Plan tadilat dosyalarında, şehir plancısının değişiklik raporunun bulunduğu, ancak bazı dosyalarda şehir plancısının yeterliliğine ilişkin hiçbir belge ve kayda rastlanılmamıştır. 08.04.2025 tarih ve 22 sayılı meclis kararı ile yapılan plan değişikliği dosyası konuya örnektir.

Plân Yapımını Yükümlenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre; Plân Yapacak Müelliflerde Aranacak Yeterlilik kriterleri, Plânlama Alanı Grupları, Müelliflerin Öğrenim Niteliği, Müelliflerin Derecelendirilme Esasları, Plân Yapımı İşlerini Üstlenecek Müelliflerde Aranacak Nitelikler ayrı ayrı belirtilmiş olup, plan tadilatlarında da Şehir Plancısı tarafından düzenlenecek raporun, Plan Yapımını Yükümlenecek Müelliflerin

Yeterliliği Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine uygun yeterlilik belgesine haiz olan Şehir Plancısı tarafından hazırlanmasının gerektiği bilinerek buna ilişkin belgelerin dosyasında muhafazası sağlanmalıdır.

50- Şehir içi yollarda bisiklet yolları, bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerlerinin olmadığı görülmüştür.

03.11.2015 tarih ve 29521 sayılı resmi gazetede yürürlüğe giren "Şehir İçi Yollarda Bisiklet Yolları, Bisiklet İstasyonları ve Bisiklet Park Yerleri Tasarımına ve Yapımına Dair Yönetmelik'in 4 ve 14. Maddelerinde "Bisiklet yolu ve bisiklet yolunun güzergâhındaki karayolları ile kesişim noktasında, en az 1/500 ölçekli yol projesi yapılıp büyükşehir belediyelerinde UKOME kurul kararı, diğer belediyelerde ise il/ilçe trafik komisyonu kararına istinaden belediye meclisi kararı ile uygulanır. Ayrıca, bisiklet yolları 14/6/2014 tarihli ve 29030 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğine uygun olarak yapılan uygulama imar planında ve varsa ulaşım ana planında gösterilmesi, Bisiklet yolları, bisiklet işletme ve park istasyonlarının bakım, onarım, denetim ve güvenlik işleri, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydı ile ilgili belediyeye ait olup, istasyonların işletilmesi ilgili belediyece yapılır veya yaptırılır." Ayrıca aynı yönetmeliğin geçici 1. Maddesinde "Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte mevcut bisiklet yolları 5 yıl içerisinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilir."

Hükmüne uygun olarak Çayeli Belediyesinin konumundan dolayı bir an önce bisiklet yollarının planlanması ve yapılması sağlanmalıdır.

51- Çayeli Belediyesi tarafından; denetim dönemi içerisinde 25 adet yapı tatil zaptı düzenlendiği, 3194 sayılı kanunun 42. maddesi gereği 16.023.598,61 TL para cezası kesildiği, kesilen cezaların 1.524.333,68 TL'sinin tahsil edildiği ve tahsil oranının % 9,51 olduğu, 19'ü hakkında yıkım kararı alındığı 9'u hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu, 1 adet yapının ise ruhsat aldığı, 2 adet yapının ruhsat başvurusunda bulunduğu ve sürecin devam ettiği beyan edilmiş ve incelenmiştir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 184'üncü maddesi gereğince, 12 Ekim 2004 tarihinden sonra yapı ruhsatıyesini alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişilerin tespiti halinde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 184'üncü maddesine göre yargılanmaları için Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

3194 sayılı İmar Kanununun "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar:" başlıklı 32 nci maddesinde;

"Bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) (3) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur..."

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebliğatin bir nüshası muhtara bırakılır, bir nüshası da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilir.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mührün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir." Hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kanunun "İdari müeyyideler" başlıklı 42 nci maddesinde ise;

"Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır."

Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapılan ya da 27 nci madde kapsamında ruhsat alınmadan yapılabilen yapılardan aynı maddede belirtilen koşullar sağlanmadan yapılanların sahibine, yapı müteahhidine ve aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere, yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, bin Türk lirasından az olmamak üzere, aşağıdaki şekilde hesaplanan idari para cezaları uygulanır ... "

5393 sayılı Belediye Kanununun "Encümenin görev ve yetkileri" başlıklı 34 üncü maddesinin (e) bendinde ise;

"e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek." Yetkisi belediye encümenine verilmiştir.

İlgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Çayeli Belediyesi görevlileri tarafından, ruhsatsız ya da ruhsat ve eklerine aykırı olarak yapılan inşaatlar tespit edildiğinde Yapı Tadil Zaptı düzenlenmeli, yapı tatil zaptında yapı sahibine 30 günlük sürede aykırılığın giderilmesi aksi takdirde belediye tarafından yıkımın yapılarak masraflarının kendisinden karşılanacağı belirtilmeli ayrıca uygulanacak idari para cezası hakkında da bilgilendirme yapılmalıdır. Daha sonra yapı tatil zaptı (hesaplanacak idari para cezası ile birlikte) encümenine sunulmak üzere başkanlık makamına sunulmalı ve belediye encümeni tarafından 3194 sayılı Kanunun 32 nci maddesi gereği yapı sahibine yapının ruhsatına uygun hale getirilmesi için 30 gün süre verilmeli ve hesaplanan tutara göre idari para cezası verilmelidir. Verilen süre sonunda aykırılığın giderilmediği tespit edilirse konu yeniden belediye encümenine havale edilerek yıkım kararı verilmelidir.

Sonuç olarak ruhsatsız ya da ruhsat ve eklerine aykırı olan yapılarla ilgili düzenlenen tutanaklar mutlaka encümenine havale edilmeli ve encümen kararı alınmalı, ayrıca 32 nci maddede belirtilen 30 günlük sürenin aykırılığın giderilmesiyle ilgili olduğu ve idari para cezasını kapsamadığı bilinmeli ve aykırılık yapı sahibi tarafından giderilse dahi belediye encümeni tarafından 42 nci maddeye göre idari para cezası verilmesi gerektiği bilinmelidir.

52- Çayeli Belediyesi tarafından Belediye sınırları içerisinde, ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıp yapılmadığı konusunda gerekli denetimlerin yeterince yapılmadığı incelenmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunun 32 nci maddesinde "Bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) (3) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur.

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası da muhtara bırakılır.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafları yapı sahibinden tahsil edilir." Hüküm gereğince gerekli denetimler yapılarak imar mevzuatına aykırı yapılar tespit edilmeli ve ayrıca anılan Kanunun 42 nci maddesine göre de işlem yapılmalıdır.

53- Çayeli Belediyesi tarafından yıkılacak derecede eskimiş olan metruk ve tehlike arz eden binaların tespiti hususunda bir çalışma yapılmadığı incelenmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Yıkılacak Derecede Tehlikeli Yapılar" başlıklı 39 ncu maddesine göre; "Genel güvenlik ve asayiş bakımından tehlike arz ettiği valilikçe tespit edilen

metruk yapılar ile bir kısmı veya tamamının yıkılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların sahiplerinin adrese dayalı nüfus kayıt sistemindeki adreslerine tehlike derecesine göre bunun izalesi için belediye veya valilikçe üç gün içinde tebligat yapılır. Yapı sahibine bu şekilde tebligat yapılamaması hâlinde bu durum tebligat yapan idarenin internet sayfasında 30 gün süre ile ilan edilir ve tebligat varakası tebliğ yerine kaim olmak üzere tehlikeli yapıya asılır ve keyfiyet muhtarla birlikte bir zabıta tespit edilir. Malik dışında binada ikamet amacıyla oturanlara da ayrıca tahliye için tebligat yapılır.

Tebliğati veya ilanı müteakip 30 günü geçmemek üzere ilgili idarece belirlenen süre içinde yapı sahibi tarafından tehlikeli durumun ortadan kaldırılmaması hâlinde, tehlikenin giderilmesi veya yıkım işleri belediye veya valilikçe yapılır ve masrafı %20 fazlası ile yapı sahibinden tahsil edilir.

Alakalının fakruhali tevsik olunursa masraf belediye veya valilikçe bütçesinden karşılanır. Tehlike durumu o yapı ve civarının boşaltılmasını icap ettiriyorsa mahkeme kararına lüzum kalmaksızın zabıta marifetiyle derhal tahliye ettirilir."

Şeklinde hüküm bulunmaktadır.

Mevzuat hükmünden anlaşılabacağı üzere; süresi içerisinde yapı sahibi tarafından tamir edilerek veya yıktırılarak tehlikesi ortadan kaldırılmayan yapılar ile ilgili işlerin Belediye tarafından yapılacağı, masraflarının %20 fazlası ile yapı sahibinden tahsil edileceği, yapı sahibinin yoksulluk durumu belgelendirilirse masrafların ilgili bütçesinden karşılanacağı bilinerek, mevzuat hükmü gereğince metruk yapılar ile ilgili çalışmaların ve işlemlerin yapılması sağlanmalıdır.

54- Yapı ruhsatlarında "Vize Kontrolü" bölümündeki satır ve sütunların hiçbirinin doldurulmadığı incelenmiştir.

Uygulama genel olmakla birlikte 08.12.2022 tarih ve 1029 sayılı yapı ruhsatı örnektir.

3194 sayılı İmar Kanununun "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32. maddesi belediye sınırları içinde yapılaşmayı kontrol etmek, bu sayede belediye sınırları içinde ruhsat alınmadan veya ruhsat ve eklerine aykırı yapılan yapıları tespit etmek görevini belediyelere vermiştir. Belediyeler re'sen bu kontrol ve tespiti yapabilecekleri gibi, fenni mesulce tespiti ve ihbarı ile veya herhangi bir şekilde de bu duruma muttali olabileceklerdir. Ruhsat alınmadan veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı her ne şekilde olursa olsun tespit edildiğinde o andaki inşaat durumu tespit edilerek yapı mühürlenecek ve inşaat derhal durdurulacaktır. Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebliğatin bir nüshası da muhtara bırakılır. Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden mührün kaldırılmasını ister. Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediyece kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir. Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni kararını müteakip, belediyece yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir.

İkincil imar mevzuatı, İmar Kanunu ile belediyelere verilen "denetim" görevini teyit etmekte ve inşaatları kontrol ve varsa aykırılıkların tespitini rutin hale getiren düzenlemeler içermektedir.

Yapı Ruhsatlarının ve Yapı Kullanma İzin Belgelerinin kullanılma zorunluluğu ve bu belgelerin şekli ve standardı İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve yayımlanan tebliğlerle belirlenmektedir. Bu konuda İçişleri Bakanlığınca hazırlanıp yayımlanan ve denetime tabi dönemde yürürlükte bulunan tebliğ 02.05.2018 gün ve 30409 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Söz konusu Tebliğin 4. maddesi gereğince Türk Standardları Enstitüsü Teknik Kurulunun 18/12/2017 tarihli toplantısında kabul edilen TS 8737 Yapı Ruhsatı Standardı, Türk Standardları Enstitüsü Teknik Kurulunun 19/7/2012 tarihli toplantısında kabul edilen TS 10970 Formlar-Yapı Kullanma İzin Belgesi standardı, Türk Standardları Enstitüsü Teknik Kurulunun 22/5/2017

tarifli toplantısında tadil edilen TS 10970/T3 Formlar-Yapı Kullanma İzin Belgesi standardı bu Tebliğin Resmi Gazete'de yayımı tarihinde mecburi uygulamaya konulur.

Belediyeler standart yapı ruhsatı ile yapı kullanma izin belgesini eklerinde yapılan açıklamalara uygun şekilde düzenleyeceklerdir. "Vize Kontrolü" ana bölümü tebliğ ekinde yer alan yeni Standart yapı ruhsatı formunda yer almaktadır. Bu bölüm sayesinde, yapının belli aşamalarda vize kontrol zorunluluğu getirilmiş; kontrol aşamaları -önceki tebliğlerle paralel bir düzenlemeyle- teker teker sayılarak toprak, zemin aplikasyon, temel, bodrum, subasman, kat, çatı, su yalıtımı, ısı yalıtımı, kanalizasyon/fosseptik vizesi, mekanik tesisat ve elektrik/iletişim tesisatı olarak belirlenmiştir. "Vize Kontrolü" ana bölümü kendi içinde numaralandırılarak 124'den 128'e kadar alt bölümlere (sütunlara) ayrılmıştır. Bu bölümle ilgili tebliğde yer alan açıklamalarda,

"124. ve 125. Bölümler (Vize adı, Kontrol tarihi bölümleri): yapı yerinde ve ilgililer birliktayken doldurulacaktır.

126. Bölüm (Fenni mes'ullerin adı soyadı, imzası Bölümü): Vizelerin konusuna ve uzmanlık alanına göre ilgili fenni mesuller veya yapı denetim kuruluşunun uzmanlık alanına uygun denetçi mimar veya mühendislerin adı soyadı kaydedilip imzalanacaktır.

127. ve 128. Bölümler (Teknik elemanın ve kontrol edenin adı soyadı, imzası Bölümleri): yapı yerinde ve ilgili idare görevlilerince doldurulacaktır." ibareleri yer almıştır.

Böylece kontrol ve vizeleri yapacak merciler açıkça tespit edilmiştir. Bu hükümden kontrol ve vizelerin aslen yapı yerinde ve ilgili idare (belediye) görevlilerince yapılacağı, uzmanlık alanına göre fenni mesullerin veya denetçilerin de kontrol ve vize esnasında hazır bulunarak 128. bölümü doldurup imzalayacağı anlaşılmaktadır.

Standart yapı ruhsatı formunda belediyelerin yapmaları gereken asgari kontrol ve vize aşamaları teker teker sayılarak mevzuatla hüküm altına alınmış ve kontrol ve vize işlemlerinin yapıp yapılmaması belediyelerin inisiyatifine bırakılmayarak, tarih ve imza atılması zorunluluğu getirilip belgelenmesi istenmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında, İmar Kanunu ile belediyelere verilen "denetim" görevi ve sorumluluğunun yerine getirilmesi için; en azından 02.05.2018 gün ve 30409 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ts 10970 Formlar-Yapı Kullanma İzin Belgesi Standardına Ve Ts 8737 "Yapı Ruhsatı" Standardına İlişkin Tebliğde yer alan asgari kontrollerin yapılması, standart yapı ruhsatında yer alan "Vize Kontrolü" bölümünün satır ve sütunlar itibariyle eksiksiz mahallinde doldurulması sağlanmalı;

Fen İşleri ile Zabıta birimleri arasında işbirliği yapılarak asgari kontroller dışında ansızın yapılacak kontrollere de önem verilmesi,

Böylece aykırılıklara tevessül edilmeden önce yapı sahipleri üzerinde caydırıcılık oluşturulması, buna rağmen imar mevzuatına aykırı yapıya tevessül edenler erken tespit edilerek daha büyük zararların önüne geçilmesi temin olunmalıdır.

55- Süre uzatımı başvurusu yapmayan yapılara ilişkin idare tarafından yapı yerinde seviye tespitinin yapılmadığı görülmüştür.

17.09.2019 tarih ve 961A nolu yapı ruhsatı süresinin 17.09.2024 tarihinde bitmiş olmasına rağmen seviye tespitinin yapılmaması örnektir.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin "Yapı Ruhsatına İlişkin Genel Hükümler" başlıklı 54 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasına göre; "Süre uzatımı başvurusu yapılmayan yapılarda idareler, ruhsat süresinin dolduğu tarihten itibaren en geç 30 gün içinde yapı yerinde seviye tespitini yapar."

Şeklinde hüküm bulunmaktadır.

Mevzuat hükümlerine uygun hareket edilmesi sağlanmalıdır.

56- Yapı ruhsatlarında inşaatın başlama tarihinin belirtilmediği incelenmiştir.

06.12.2024 tarih ve 1041A sayılı ruhsatta inşaatın ne zaman başladığının belirtilmemiş olması konuya örnektir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 29'uncu maddesinde yapıya başlama müddetinin ruhsat tarihinden itibaren iki yıl olduğu, bu müddet zarfında yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, başlama müddetiyle birlikte beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen ruhsatın hükümsüz sayılacağı hükmü yer aldığından, yapının başlama tarihinin belirlenebilmesi açısından yapı ruhsatlarında ilgili sütunun eksiksiz doldurulması sağlanmalıdır.

57- Yapı kullanma izin belgesi düzenlenirken yapıya ilişkin fotoğrafların dosyaya eklenmediği incelenmiştir.

20.03.2023 tarih ve 991 sayılı Yapı Kullanma İzni Belgesi ekli dosyası örnektir.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin "Yapı Kullanma İzni" başlıklı 64'üncü maddesinin 1'inci fıkrasında;

"Yapı tamamlandığında tamamının veya kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığında bu kısımlarının kullanılabilmesi için, yapı ruhsatını veren ilgili idareden izin alınması zorunludur. Bu iznin alınması için ilgili idareye yapılan başvuru dilekçesi ekinde, fenni mesullerin veya yapı denetim kuruluşlarının yapının projelerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak yapılıp yapılmadığını, mevzuata uygun olarak piyasaya arz edilmiş ve bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen mevzuatın gereklerini sağlayan malzeme kullanılıp kullanılmadığını belirten raporları, yetki belgesine haiz mimar, mühendis veya kuruluşlarca tanzim edilen enerji kimlik belgesi ile yapıya ilişkin fotoğrafları yer alır" hükmü bulunmaktadır.

Yönetmelik hükmüne uygun olarak yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi aşamasında yapının fotoğraflarının çekilerek dosyasında muhafaza edilmesi sağlanmalıdır.

58- Yapı kullanma izin belgesi verilmesi öncesinde, yapının sağlık açısından sakıncalı olup olmadığının tespit edilmediği, aralarında bir sağlık memurunun da bulunduğu bir komisyon tarafından tetkik edilip rapora bağlanmadığı incelenmiştir.

Uygulama genel olduğundan örnek verilmemiştir.

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 252. maddesinde; "Yeni inşa edilerek sahibi oturacak veya kiraya verilecek binaların ilk defa iskanından evvel içinde oturacaklar için sıhhi ve fenni mahzurları olmadığı belediyelerce tasdik edilmeden iskan ve icari memnudur. Bu tasdik için binanın, aralarında bir sıhhat memuru da bulunduğu bir heyet tarafından tetkiki ve rapor verilmesi lazımdır." hükmü; aynı Kanunun 302. maddesinde ise "Belediyelerce 252 nci maddeye tevfikân sıhhi mahzuru olmadığı tasdik edilmeden sahip oldukları binaları iskan ettirenler veya icara verenlere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir." hükmü yer almıştır.

Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği 03.07.2017 gün ve 30113 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmış ve yeni Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği 01.10.2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yeni Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin "Yapı kullanma izni" başlıklı 64. maddesinin üçüncü fıkrasında da, "Mal sahibinin müracaatı üzerine ruhsat vermeye yetkili idarenin (belediyenin), yapının ruhsat ve eklerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığını belirleyeceği" belirtilmiştir.

Yapı kullanma izin belgesi taleplerinde "Sağlık Memuru"na iskân izni alacak yapının sağlık açısından sakıncalı olup olmadığının tespit ettirilmesi, aralarında bir sağlık memurunun da bulunduğu bir komisyon tarafından tetkik edilip rapora bağlanması sağlanmalı, ihtiyaç duyulduğunda Sağlık İl Müdürlüğü ile yazışma yapılarak da iskan izni alacak yapının sağlık açısından sakıncalı olup olmadığının tespit ettirilebileceği bilinmelidir.

59- Denetime tabi dönemde düzenlenen yapı ruhsatlarına esas mimari projelerin sığınaklarla ilgili bölümünün mülki idare amirliğine gönderilmediği ifade edilmiştir.

Uygulama genel olduğundan örnek verilmemiştir.

Sığınak Yönetmeliğinin "Yapı Ruhsat ve Kullanma İzinlerinin verilmesi" başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Ruhsat eki onaylı mimari projenin bir örneği ile denetime yönelik fenni mesuliyet üstlenen mimar ve mühendislerin uzmanlık alanlarına uygun denetim raporlarının sığınaklara ilişkin bölümü, ilgili idarelerce mülki idare amirliğine gönderilir." hükmü gereğince, ruhsat eki onaylı mimari projenin bir örneği ile denetime yönelik fenni

mesuliyet üstlenen mimar ve mühendislerin uzmanlık alanlarına uygun denetim raporlarının sığınaklara ilişkin bölümünün mülki idare amirliğine düzenli olarak gönderilmesi sağlanmalıdır.

TEMİZLİK VE ÇEVRE İŞLERİ:

60- Çayeli Belediyesinde Temizlik İşlerinin Belediye'nin şirket işçileri eliyle yürütüldüğü (3) adet çöp toplama aracı, (2) adet yol süpürme aracı ve (1) adet çift kabin araçla yürütüldüğü, belediyede çöplerin her gün toplandığı incelenmiştir.

61- Belediye tarafından toplanan katı atıkların Rize Belediyesi ve Rize İl Özel İdaresine ait aktarma istasyonlarına götürüldüğü incelenmiştir.

Atıkların oluşumunun önlenmesi ve atık azaltımını da içeren atık yönetim planlarının Belediye tarafından hazırlandığı, Çayeli Belediyesi olarak bu planlama doğrultusunda atıkların kaynağında ayrı toplanması için sıfır atık projesi kapsamında ikili toplama sistemine geçildiği (mavi-gri konteyner) ayrıca Pazar yerlerinde biyobozunur atıklar için kahverengi atık konteyneri yerleştirildiği, entegre çevre bilgi sisteminde bulunan sıfır atık sistemine bilgilerin girildiği, ayrıca kurum kuruluş ve vatandaşlara yönelik bilgilendirme eğitici ve bilinçlendirici çalışmalar yapıldığı beyan edilmiştir.

Sıfır Atık Projesi kapsamında belediye sınırları içerisinde mobil atık getirme merkezleri, atık pil kumbaraları, atık yağ kumbaraları, eczanelere atık ilaç kumbaraları yerleştirilmiş olup Rize Belediyesi ile birlikte kullanım protokolü yapılarak atık getirme merkezi ortak kullanıldığı,

Mevzuatımızda yer alan Atık Yönetimi Yönetmeliği, Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik, Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği, Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik hükümleri ile belediyelere birçok görev ve sorumluluk tevdi edilmiştir. Yaşadığımız dünyayı daha temiz kılmak, çevremizde neden olduğumuz kirliliği minimuma indirmek, sürdürülebilir bir çevre temizliği sağlamak, ülkemizi gelecek nesillere daha temiz bir şekilde bırakabilmek adına öncelikle belediyelerin mevzuata göre görev ve sorumluluklarını titizlikle yerine getirmesi sağlanmalıdır. Mahalle sakinlerinin de çevreyi koruma bilincine erişebilmeleri için gerekli eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi sağlanmalıdır.

5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu Kapsamındaki İşlemler:

62- Çayeli Belediyesi'nin 03.03.2015 sayılı ve 14 sayılı Belediye Meclisi kararı ile Zabıta Müdürlüğü bünyesinde Veterinerlik Hizmetleri Biriminin kurulduğu, 05.01.2021 tarihi itibarıyla şirket personeli Veteriner Hekim Umut Yaşar TÜYSÜZ'ün Zabıta Müdürlüğü bünyesinde Veteriner Hekim olarak görevlendirildiği,

Çayeli Belediyesi'nin 05.04.2024 tarihli ve 8315 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile kurulan Rize ili Sahipsiz Hayvanlar Koruma Birliği üyesi olduğu,

Çayeli Belediyesi tarafından;

2020 yılında 38 sokak hayvanının kısırlaştırılıp aşılandığı, 41 sokak hayvanına kuduz aşısı yapıldığı,

2021 de 93 sokak hayvanının kısırlaştırılıp aşılandığı, 74 sokak hayvanına kuduz aşısı yapıldığı,

2022 de 45 sokak köpeğinin kısırlaştırılıp aşılandığı, 41 sokak hayvanına kuduz aşısı yapıldığı,

2023 de 36 sokak köpeğinin kısırlaştırılıp aşılandığı, ayrıca 74 sokak hayvanına kuduz aşısı yapıldığı,

2024 de 44 sokak köpeğinin kısırlaştırılıp aşılandığı, ayrıca 73 sokak hayvanına kuduz aşısı yapıldığı,

Çayeli Belediyesi Veteriner Hekimlik birimi tarafından; 24.06.2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 6 ncı maddesinin 4 üncü fıkrası, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Yasasında yapılan 30.07.2024 tarihli değişiklikler ve 13.12.2024 tarihli Hayvanların

Korunmasına Hakkında uygulama Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesinden itibaren 25 sokak hayvanının Rize Sokak Hayvanları Rehabilitasyon Merkezine teslim edildiği, Belediye tarafından; Rize Belediyesi Sokak Hayvanları Rehabilitasyon Merkezi'ne, merkezin kapasitesi göz önünde bulundurularak, tedaviye muhtaç, yaşlı ve saldırgan hayvanlara öncelik verilerek, sokak hayvanlarının rehabilite edilmesi amacıyla ulaştırılması süreçlerine devam edildiği,

Kontrolörlüğüme bildirilmiştir.

Belediyenin; çevre, doğa ve hayvanları koruma konusunda üzerlerine düşen görevleri yerine getirmesi,

İnsan, hayvan ve çevre sağlığı gözetilmek kaydıyla hayvanların rahat yaşamlarını ve hayvanlara iyi ve uygun muamele edilmesini temin ederek, hayvanların acı, ıstırap ve eziyet çekmelerine karşı en iyi şekilde korunmalarını, her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamak amacıyla,

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve Hayvanların Korunması Hakkında Uygulama Yönetmeliği ile ilgili diğer mevzuat kapsamında hayvanların korunması ve sahipsiz hayvan popülasyonunun kontrolüne yönelik işlemlere azami ölçüde yerine getirerek, hayata geçirilmesi sağlanmalıdır.

SU VE KANALİZASYON İŞLERİ:

63- Çayeli Belediyesi içme suyu ihtiyacını; Rize Küçükçayır Köyünde bulunan Rizesu Yap-İş İçme Suyu Arıtma Tesisinden karşılanmakta olduğu ve arıtma tesisinden gelen içme suyunun ilçedeki toplamda 4000 m³ kapasiteli depolarda biriktirilerek şehir şebekesini beslediği,

Rizesu Yap-İş İçme Suyu Arıtma Tesisinden gelen suyun Rize ve çevre ilçelerin içme suyu ihtiyacını karşılamakta yetersiz kalmasından dolayı, 2024 yılında İller Bankası ile SUKAP kapsamında Rize Çayeli İçmesuyu ve İçmesuyu Konvansiyonel Tip Paket Arıtma Tesisi İnşaatı Yapım İşi ihalesi yapılmış olduğu sözleşme imzalanarak yapım çalışmalarına başlanıldığı, sözleşme kapsamında işin 2027 yılı başlarında tamamlanarak işletmeye alınacağı,

İlçede 1996 yılında da İller Bankası ile yapılan yatırım projesi Çayeli Belediyesi Ön Arıtma ve Derin Deniz Deşarjı (DDD) sisteminin devreye alındığı, 2016 yılında İller Bankası ile SUKAP kapsamında Çayeli (RİZE) İçmesuyu ve Kanalizasyon Yapım İşi ihalesi yapıldığı, bu kapsamda Limanköy, Küçükcaferpaşa ve Adalar mahallelerinde kanalizasyon şebeke altyapılarının tamamlandığı,

Su ve Kanalizasyon arızalarına bakan 4 personelin görev yaptığı, Kanalizasyon arızalarında 1 adet Kanal Açıcı araç ve 1 adet Vidanjörün kullanıldığı, İncelenmiştir.

EVLENDİRME İŞLERİ:

64- Denetime tabi dönemde evlendirme memurluğu görevini yürüten personele ilişkin liste aşağıya çıkarılmıştır.

ADI SOYADI	GÖREV TARİHİ
METİN OKUTAN	09.06.2020
AHMET ENİSOĞLU	05.07.2023

Evlendirme Memurluğu görevini yürütecek personellerle ilgili Belediye Başkanınca görevlendirmelerinin yapıldığı görülmüş olup denetime tabi dönemde yapılan evlendirme işlerine ilişkin liste aşağıya çıkarılmıştır.

NİKAH YILI	NORMAL EVLİLİK (TÜRK KADIN – TÜRK ERKEK)	YABANCI EVLİLİK (YABANCI KADIN- TÜRK ERKEK)	YABANCI EVLİLİK (TÜRK KADIN- YABANCI ERKEK)	YABANCI EVLİLİK (YABANCI KADIN – YABANCI ERKEK)	TOPLAM
2020	73	1	0	0	74
2021	164	1	0	1	166
2022	176	5	1	1	183
2023	217	4	1	0	222
2024	181	5	1	0	187
2025	47	1	0	0	48

65- Evlendirme İş ve işlemlerinin en son İlçe Nüfus Müdürü Hülya BABAOĞLU tarafından denetlendiği, dairesinde mevcut 22/10/2024 tarihli denetim raporunun incelenmesinden anlaşılmıştır. Denetim Raporunda belirtilen tenkit ve tavsiye edilen hususların yerine getirilmesi sağlanmalıdır.

BELEDİYE BAŞKANININ GÖREV VE HİZMETLERİ:

66- Denetime tabi dönemde;

2021 yılı içerisinde okullar bölgesinde DOKAP'a sunulan Bilgi Evi Projesi'nin hayata geçirildiği, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na sunulan Çayeli Belediyesi Halk Müziği korosunun faaliyetleri için bakanlığa hibe desteği talebinde bulunarak sonuçlandırıldığı,

Bölgenin önemli eksiklikleri arasında yer alan kültürel faaliyetlerin sürdürülebilmesi için 1 adet kültür sokağı projesinin hayata geçirildiği,

Yine Çayeli ilçesinde Yöresel Ürünlerin tanıtılması amacıyla kültür Festivali düzenlenmesi ile ilgili Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan destek talep edilerek olumlu sonuçlandırıldığı,

2022 yılında Türkiye Çevre Ajansı Sıfır Atık Projesi, Çevre Yönetim Genel Müdürlüğünden çöp toplama ile ilgili araç alımı ve DOKAP 'tan kadınlara yönelik polikarbon sera projesi çalışmalarının takip edilerek sonuçlandırıldığı,

KVKK kanunları korunmak ve log kaydı alınmak üzere vatandaşa açık alanda ücretsiz Wifi hizmeti sunulmasıyla ilgili çalışmaların tamamlanıp hizmete alındığı,

Çayeli Belediyesi olarak yine 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile ilgili Kültür ve Turizm Bakanlığına hibe destek projesi hazırlanarak, olumlu yönde sonuçlandırıldığı,

"Uluslararası Çayeli Kültür, Doğa Ve Gastronomi Festivali" kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan hibe destek projesi takip edilerek olumlu sonuçlandırıldığı,

Yöreyi kapsayan vatandaşlara yönelik "Hamsi Festivali" adlı etkinlikler düzenlendiği,

Çöpte Geri Dönüşüm ve Oto Galerici sitesi projeleriyle alakalı altyapı ve proje maliyet çalışmaları sürdürülerek tamamlandığı,

2023 yılında Çevre Yönetim Genel Müdürlüğünden çöp toplama ile ilgili araç alımı için süreç takip edilerek sonuçlandırıldığı,

2024 yılında Türkiye Çevre Ajansı Sıfır Atık Projesi kapsamında çalışmalar gerçekleştirildiği, aynı zamanda DOKAP'a sunulan hayvan pazarı projesinin takibi yapılarak sonuçlandırıldığı,

Yurt içi ve yurt dışından etkinliğe katılan profesyonel dağcı ve doğaseverlere ilimizin ve ilçemizin sosyal ve kültürel yaşamı, eşsiz doğa ve yaylaları ve yayla yaşamını tanıtmak amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığına sunulan destek projesi takip edilerek olumlu sonuçlandırıldığı,

2025 Yılında Çanakkale Zaferi dolayısıyla ilkokullarda Çanakkale Zaferi temalı tiyatro düzenlenmesiyle alakalı Kültür ve Turizm Bakanlığına sunulan destek projesinin takip edilerek olumlu sonuçlandırıldığı,

Kısmi hibe ve kendi öz kaynaklarıyla belediyeye 27 adet araç ve ekipman kazandırıldığı, E-Belediye sistemine ivedilikle geçiş sağlanarak belediyenin dış ödemelerinin sonlandırıldığı,

Büyüktaşhane mahallesinde bulunan ve Şehit Teğmen Ceyhun Kalyoncu'nun isminin verildiği bir sosyal donatı alanı oluşturulmak üzere çalışmalara başlanıldığı,

Şehrin tamamında peyzaj ve dekoratif direk çalışmaları gerçekleştirildiği, ifade edilmiştir.

67- Denetim döneminde Belediye Başkanı'nın belediye birimlerini denetlediğine dair bir belge ibraz edilememiştir.

Belediye başkanının belediyeye bağlı birimleri, zaman zaman denetleyip, denetimleri sırasında kanun ve nizamlara aykırı ya da hatalı veya kusurlu davranış ve uygulamalarını gördüğü personel hakkında gerekli yasal işlem yapması yoluna gidilmelidir.

68- Çayeli Belediyesi'nin acil durum planlamasının yapılmadığı müşahade edilmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Acil durum planlaması" başlıklı 53 üncü maddesinde;

"Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıylanin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum plânlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar. Acil durum plânlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum plânlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahallî idarelerin görüşleri alınır. Plânlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir. Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir."

Hükümleri ile

Afet Ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Yerel düzeyde afet ve acil durum hazırlık çalışmaları" başlıklı 16 ncı maddesinde; "(3) Sorumluluk alanlarına göre büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından afet ve acil durumlar göz önüne alınmak suretiyle yeterli büyüklükte, afet risk değerlendirmesi yapılmış geçici barınma alanları belirlenerek olanaklar dâhilinde bu yerlerin altyapısı hazır hale getirilir. Geçici barınma alanı olarak belirlenen yerler hiçbir şekilde başka amaçla kullanılamaz. Belediyelerce geçici iskân alanı olarak kullanılabilecek mevcut pazaryeri, park, bahçe ve yeşil alanların altyapıları afetlerde kullanılabilir hale dönüştürülür. (4) Sorumluluk alanlarına göre büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından afet ve acil durumlar göz önüne alınmak suretiyle ihtiyaç duyulabilecek yapı stoğu envanteri, güncel cadde ve sokak isimleri, toplu kullanım alanları gibi her türlü veri kent bilgi sistemlerine işlenir ve güncel tutulur. Bu veriler Başkanlığın kullanımına açık tutulur." Hükümleri; Yönetmeliğin "Gönüllü çalışma" başlıklı 21 inci maddesinde yer alan; "(1) Başkanlık, valilik, kaymakamlık ve belediyeler gönüllülüğü özendirici ve teşvik edici çalışmalar yapar, gönüllülere eğitim, teçhizat gibi ihtiyaçları konusunda destek verir, farklı toplumsal grupların afet ve acil durum yönetimine katılımını sağlar." Hükümü dikkate alınarak, belediyenin, acil durum planlamasının oluşturularak, belediye halkının bilinçlendirilmesi adına gerekli çalışmaların yapılması tavsiyeye değer görülmüştür.

69- Kent konseyinin oluşumuna dair çalışma yapılmadığı müşahade edilmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Kent konseyi" başlıklı 76. maddesine göre; "Kent

konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin

katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir. Hükümleri ile Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 5'inci ve 8'inci maddeleri uyarınca konseyin oluşumu sağlanmalı ve 6'ncı maddesindeki görevleri yerine getirmesi sağlanmalıdır.

HUKUK İŞLERİ:

70- Denetime tabi dönemde Adli ve İdari Davalar ile İcra Dosyalarına ilişkin verilerin incelenmesi sonucunda devam eden ve kapanan dava ve icra dosyalarının;

a-) Adli Davalar (Ceza - Hukuk) Devam Eden Dava Sayısının 66, Kapanan Dava Sayısının 15 adet olduğu,

b-) İdari Davalar (İdare) Devam Eden Dava Sayısının 35, Kapanan Dava Sayısının 29 adet olduğu,

c-) İcra Dosyaları Devam Eden Sayısı 15, Kapanan İcra Dosyası Sayısı 13 adet olduğu, Adli ve İdari Davalar ile İcra Dosyaları olmak üzere Toplam Devam Eden Dava sayısının 116, Kapanan Dava sayısının 57 adet olduğu,

İncelenmiştir.

Belediyenin anayasal bir kurum olduğu unutulmadan, hak ve menfaatlerinin temini için davaların dikkatle takip edilmesi, gerekli özenin gösterilmesi tavsiyeye değer görülmüştür.

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARI:

71- Denetime tabi dönemde Çayeli Belediyesi tarafından 12'si umuma açık istirahat ve eğlence yeri olmak üzere (206) Sıhhi, 5'i 2. Sınıf gayrisihhi işyeri ruhsatı olmak üzere toplam 18 Gayrisihhi müessese olmak üzere toplamda 224 adet İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı düzenlendiği,

İncelenmiştir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin "İşyeri açılması" başlıklı 6 ncı maddesinde; "Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır." hükmü bulunmaktadır.

Yönetmelik hükmü gereğince belediye zabıta birimi ya da ilgili diğer müdürlükler tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatına yönelik işlemlerin hassasiyetle takip edilmesi sağlanmalıdır.

72- Belediye içerisinde açılan işyerlerinin ruhsatlı olup olmadığına ilişkin denetimlerinin yeterince yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu ile İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince ruhsatsız işyeri açılmayacağından gerekli denetimler yapılarak mevzuat hükümlerinin uygulanması sağlanmalıdır.

73- İşyeri açma ve çalışma ruhsatı almak için Belediyeye başvuran gerçek ve tüzel kişilerden birçok gereksiz belge istendiği incelenmiştir.

Denetim döneminde birçok ruhsat dosyasında; nüfus cüzdanı fotokopisi, vergi levhası fotokopisi, tapu, kira sözleşmesi bulunması örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik¹'in "Ruhsatın düzenlenmesi" başlıklı 12 nci maddesinde "İşyeri açma ve çalışma ruhsatı müracaatı sırasında bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeler dışında başka herhangi bir belge istenemez ve başvuru formundaki

¹ 10/08/2015 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

beyana göre ruhsat işlemleri sonuçlandırılır." denilmiştir.

Ayrıca;

Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik²'in 8'inci maddesinde;

"e) Diğer idarelerin elektronik ortamda paylaşımına açtığı bilgi ve belgeler, başvuru sahibinden istenmez. Ancak, bu bilgi ve belgelere kolayca erişim için gerekli bilgiler istenebilir.

f) Başvuru sahibinden adli sicil kaydı istenmez, bunun yerine yazılı olarak beyan istenir. Başvurunun form kullanılarak yapıldığı hâllerde, formda adli sicil beyanı bölümü ayrılır. İdare, beyanın doğruluğunu adli sicil bilgilerini verebilecek mercilerden teyit eder. İlgili merciler, gerekli bilgileri, teknik altyapısı hazır olan kurumlara elektronik ortamda derhal, diğer hâllerde en geç üç işgünü içinde verir." denilmiştir.

Bununla beraber, "Adres Kayıt Sisteminin Uygulanması" konulu 2008/8 sayılı Başbakanlık Genelgesi³'nin 2'nci maddesinde; "Kırtasiyeciliğin ortadan kaldırılması Hükümetimizin öncelikli hedeflerindendir. Bu bağlamda, kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülen iş ve işlemlerde, nüfus müdürlüklerinden veya vatandaşlarımızdan yerleşim yeri ve diğer adres belgesi (ikametgâh ilmühaberi) ile nüfus kayıt örneği istenmeyecek, bu belgeler, ilgili kuruluş tarafından doğrudan KPS (Kimlik Paylaşımı Sistemi)'nden elde edilecektir." denilmiştir.

Son olarak; İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e 12/03/2012 tarihinde eklenen "İşyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesi sırasında istenecek belgelere ilişkin usûl ve esaslar" başlıklı Ek 1'inci maddesinde "Sihhî ve gayrisihhî işyerleri ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması sırasında başvuru sahibi tarafından mevzuat gereği istenen herhangi bir belgenin aslının getirilmesi hâlinde, bu belgenin sureti, aslına uygunluğu kontrol edildikten sonra yetkili idarece görevlendirilen personel tarafından isim ve unvan yazılarak tasdik edilir. Başvuru sahiplerinden ayrıca belgelerin asıllarını veya noter onaylı suretlerini yetkili idareye teslim etmeleri istenemez.

Yetkili idare, kendi kayıtlarında bulunan ve değişmediği başvuru sahibince beyan edilen bilgi ve belgeleri başvuru sahiplerinden talep edemez.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alma başvurusunda bulunan gerçek kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğunun tespitinde başvuru formunda beyan etmiş oldukları Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları esas alınır. Yetkili idare başvuru sahibinin kimlik bilgilerine Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden erişir. Başvuru sahiplerinden, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası beyanı dışında kimlik bilgilerinin teyidi için nüfus cüzdanı sureti, nüfus kayıt örneği, ikametgâh ilmühaberi, fotoğraf veya kimlik bilgilerine ilişkin başkaca bir belge talep edilemez.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alma başvurusunda bulunanların vergi mükellefiyet kaydı bilgileri başvuru formunda beyan etmiş oldukları vergi numaraları ve bağlı bulundukları vergi dairesi adı esas alınarak e-vergi levhası sorgulamasıyla teyit edilir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alma başvuruları sırasında başvuru sahiplerinden vergi levhası sureti veya vergi mükellefiyetine ilişkin başkaca bir belge talep edilemez. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alma başvurusunda bulunan ticaret siciline kayıtlı gerçek ve tüzel kişilerin ticaret sicil kayıtları hususunda başvuru formunda beyan etmiş oldukları ticaret sicil numaraları ve kayıtlı oldukları ticaret sicili müdürlüğünün adı esas alınır. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alma başvuruları sırasında başvuru sahiplerinden ticaret odası kayıt belgesi veya ticaret sicil gazetesi talep edilemez. Başvuru sahibinin ticaret sicil gazetesi bilgileri Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi Müdürlüğünün kurumsal internet sayfası üzerinden yapılacak ticaret sicil gazetesi sorgulaması ile teyit edilir. Ancak, başvuru sahibinin ticaret sicil kayıtları 01/10/2003 tarihinden önce ticaret sicil gazetesinde yayımlanmış ise başvuru sahibinden ticaret sicil gazetesi talep edilir.

Başvuru sahibinin mülk sahibi olması ve tapu kayıtlarına idare tarafından erişilmesinin mümkün olduğu durumlarda, başvuru sahiplerinden tapu sureti alınmaz; yalnızca beyan ile tapu

2 31/07/2009 tarihli ve 27305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3 21/05/2008 tarihli ve 26882 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

kayıtlarına ulaşılması için gerekli bilgiler alınır. Mülkiyet beyanının doğruluğu yetkili idarelerce Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS) üzerinden teyit edilir.

Başvuru sahiplerinden başvuru sırasında ruhsat harçlarının yatırıldığına dair makbuzlar istenmez; beyan esas alınır. Harçların yatırıldığına dair beyanın doğruluğu yetkili idarece kendi kayıtlarından teyit edilir.

Yetkili idare tarafından verilen ve daha önce verilmiş olan işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin bilgiler elektronik ortamda kayıt altına alınır ve gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla elektronik ortamda paylaşımak üzere hazır hâle getirilir.

Başvuru sahiplerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı başvuru işlemleri sırasında istenen yapı kullanma izin belgesi bilgilerine Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden erişim için gerekli bilgiler başvuru sahiplerinden talep edilir. Yetkili idare, başvuru sahiplerine ait yapı kullanma izin belgesi bilgilerine Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden erişememesi durumunda yapı kullanma izin belgesinin suretleri veya kurumca onaylı suretlerini başvuru sahiplerinden talep edebilir." denilmiştir.

Bundan sonra işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak için başvuru yapan vatandaşlardan mevzuatta öngörülmeven belgelerin istenmemesi, mevzuatta öngörülen ancak belediyenin kendi imkanlarıyla elde edebileceği evrak için de vatandaşın sadece bu belgelere erişim için gereken bilgileri istemesi sağlanmalıdır.

74- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı dosyalarında Başvuru Alındı Belgesi'nin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Uygulama geneldir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesinin 4 üncü fıkrasında; "Bu Yönetmeliğe göre yapılacak her türlü ruhsat başvurusunda, müracaat sahibine başvuruyu kabul eden görevlinin adı, soyadı ve unvanı ile başvurunun yapıldığı tarih ve saati gösteren Örnek 6'da yer alan alındı belgesi verilir. Ayrıca, başvuru ve beyan formu ile ekli evrakın verilmesi sırasında başvuruyu kabul eden görevli tarafından yapılacak ön incelemede tespit edilen noksanlıklar, müracaat sahibine verilen alındı belgesinde gösterilir. Bu Yönetmelikte belirtilen ruhsatlandırmaya ilişkin süreler eksik belgelerin yetkili idareye verilmesi ile başlar." Hükmü yer almaktadır.

Bundan böyle yapılacak ruhsatlandırma işlemlerinde söz konusu kanun hükmüne uygun olarak başvuru alındı belgesinin düzenlenerek başvuru sahibinin ruhsat dosyasında muhafaza edilmesine dikkat edilmelidir.

75- Denetime tabi dönemde Çayeli Belediyesi tarafından düzenlenen İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarında İtfaiye Raporu ya da İtfaiye Görüşü bulunmadığı incelenmiştir.

21.09.2022 tarih ve 3700 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı konuya örnektir.

"Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri; patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretildiği, satıldığı ve depolandığı işyerleri; otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü işyerleri, ana giriş kapıları dışında cadde ve sokağa doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hanı, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporunun alınması, diğer işyerlerinde ise yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması," hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla Çayeli Belediyesine yapılan işyeri ruhsatı başvurularında, Yönetmeliğin 5/h maddesindeki şartları taşıyan işyerleri için itfaiye raporunun istenilmesi, diğer işyerlerinden de itfaiyenin uygun görüş yazısı alınarak dosyasına konulması sağlanmalıdır.

76- Umumuma açık istirahat ve eğlence yerleri için verilen ruhsat dosyalarında mesafe krokilerinin bulunmadığı görülmüştür.

28.03.2025 tarihli ARS Otel işletmesi için düzenlenen ruhsat dosyası örnek olmakla birlikte uygulama geneldir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde umuma açık istirahat ve eğlence yerinin tanımı yer almıştır. Aynı Yönetmeliğin 32 nci maddesinde "Meyhane, kahvehane, kiraathane, bar, elektronik oyun merkezleri gibi umuma açık yerler ile

açık alkollü içki satılan yerlerin, resmî ve özel okul binalarından ve ilk ve orta öğretim öğrencilerinin barındığı öğrenci yurtları ile anaokullarından, kapıdan kapıya en az yüz metre uzaklıkta bulunması zorunludur. Özel eğitime muhtaç bireylerin devam ettikleri öğretim kurumları ile okullar dışındaki diğer özel öğretim kurumları için bu zorunluluk aranmaz. Ancak söz konusu özel öğretim kurumlarıyla yukarıda belirtilen türdeki işyerleri aynı binada bulunamaz." hükmü yer almaktadır.

Yönetmeliğe ekli Örnek 1 nolu, Sıhî İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Başvuru/Beyan Formu' nun 20 nci maddesi "Umuma açık istirahat ve eğlence yeri ise mesafe krokisi" ibaresini içermekte ve formun altındaki hükümde ise bu krokinin forma eklenmesinin zorunlu olduğu belirtilmektedir. Bundan sonraki uygulamalarda Yönetmelikte belirtilen bu hususlara uygun işlem yapılmalıdır.

77- Belediyenin umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ruhsat başvurularında bu işyerlerinde çalıştırılacak kişilerden adli sicil kaydının bulunmadığına dair ve bulaşıcı hastalığının olmadığına yönelik beyanlarının alınmadığı incelenmiştir.

05.06.2025 tarih ve 24 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatı örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 36. Maddesinde umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde çalıştırılacak kişilerde aranacak şartlar sayılmıştır. Yönetmeliğin 36. maddesinin değişik 2. fıkrasına göre Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde çalıştırılacak kişilerin adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, adli sicil ve bulaşıcı hastalığı bulunmadığına dair beyanlarının yetkili idareye verilmesi şarttır. Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılmasında ilgili beyanların alınması sağlanmalıdır.

78- Denetime tabi dönemde Çayeli Belediyesi tarafından Sıhî Müesseselere ait İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının mevzuatta öngörülen süre içerisinde düzenlenmediği incelenmiştir.

29.05.2025 tarihli Ares Sporyum işletmesi adına düzenlenen İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin "Ruhsatın Düzenlenmesi" başlıklı 12. maddesine göre,

"Sıhî işyeri açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1'de yer alan başvuru ve beyan formuyla yetkili idareye müracaat eder. Başvurunun Yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olduğunun tespiti halinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye aynı gün içinde verilir."

Şeklinde belirtilmiştir.

Ruhsat düzenlenirken mevzuatta yer alan sürelere uygun işlem tesis edilmesi sağlanmalıdır.

BÜTÇELER VE KESİN HESAPLAR:

79- Denetime tabi dönem bütçelerinin gerçekleşme miktar ve oranları aşağıya çıkartılmıştır.

Bütçe Yılı	Tahmini Bütçe	Gerçekleşen Gider		Gerçekleşen Gelir	
		Miktar	Oran %	Miktar	Oran %
2020	36.250.000	28.422.206,94	78,4	30.669.578,59	84,6
2021	51.744.000	36.070.250,96	69,7	43.501.868,96	84,0
2022	87.760.000	70.496.558,20	80,3	77.969.002,67	88,8
2023	147.215.000	133.633.171,97	90,7	131.135.209,35	89,0
2024	228.461.000	203.726.289,91	89,1	215.730.897,44	94,4
2025	377.500.000	103.387.717,66	27,3	110.675.278,86	29,3

Belediyenin amaçlarının gerçekleştirilmesi için, belediye yönetiminin gelir ve gider dengesini uyumlaştırması gerekir. Bütçeleme, belediyenin tüm bölümlerindeki çalışanlara amaçların en iyi biçimde nasıl gerçekleştirileceği konusunda fikir alışverişi için bir temel sağlar.

Bütçeler, belediyede bütçeleri düzenleyen yöneticiler arasındaki iletişimin sağlanmasında önemli rol oynar. Bütçeler belediyedeki her yöneticiyi öteki yöneticilerle yapmakla yükümlü oldukları eylemler hakkında bilgili kılan iletişim ağını kurar.

Belediye yöneticilerinin hazırladığı bütçelerin uygulanması, belediye personelinin bu bütçelerin neler olduğunu bilmesine bağlıdır. Belediye bütçesinin personel tarafından yeteri kadar anlaşılması, sadece programların ve yapılacak işlerin bilinmesi demek değildir. Uygulayıcı personelin aynı zaman da izlenecek politikalar ve uyulması gereken sınırlamalar hakkında da bilgi sahibi olması gerekir.

Ayrıca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde belirtildiği üzere; belediye faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı bundan sonraki hazırlanacak bütçelerin gerçekleşme oranlarının, temel bütçeleme ilkesi olan Doğruluk İlkesi çerçevesinde gerçeğe en uygun düzeyde olması sağlanmalıdır. Ayrıca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde belirtildiği üzere; belediye faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Tarifeler:

80- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 95 inci maddesi gereğince Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın görüşü alınarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından çıkartılan ve 03.08.2022 tarih 31912 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2022/1 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'ne göre Çayeli Belediyesi'nin İkinci grupta yer aldığı incelenmiştir.

81- Belediye vergi ve harç tarifelerinin 2024 yılı için yeniden belirlendiği incelenmiştir. 03.12.2024 tarih ve 105 sayılı meclis kararı örnektir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 96. maddesinin (B) bendi Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2011 tarihli ve E.:2010/62 K.:2011/175 sayılı Kararı ile iptal edildiğinden belediye meclisinin yukarıda belirtilen vergi ve harçlar ile ilgili tarife belirleme yetkisi bulunmamaktadır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 96. maddesinin 2. fıkrasında "Ancak, bu Kanunun 15 inci maddesinde, 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56 ncı maddesinde, 60 ıncı maddesinde ve 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca tespit edilir. Tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan miktar ve tutarların, virgülden sonraki iki hanesi dikkate alınarak uygulanır. Şu kadar ki, bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutarı aşamaz. Bu uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir" hükmü yer almaktadır.

Yine aynı Kanunun Geçici 7. maddesine göre 2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15. maddesinde, 21. maddesinin birinci fıkrasının

(III) numaralı bendinde, 56. maddesinde, 60. maddesinde ve 84. maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96. maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Cumhurbaşkanınca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir.

Buna göre belirtilen vergi ve harçların tarifeleri Cumhurbaşkanınca belirlenene kadar Belediyenin 2013 yılı tarifelerinin yürürlükte olacağı, her yıl yeni bir tarife belirmeyeceği bilinmeli, ilgili mevzuat hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

82- Belediye meclisince düzenlenen bazı ücret tarifelerinin maliyet hesabı yapılmadan belirlendiği incelenmiştir.

2025 yılı ücretlerinin belirlenmesine ilişkin 03.12.2024 tarih ve 105 sayılı meclis kararı örnektir.

Ücret tarifeleri belirlenmeden önce tarife düzenlenecek hususlarda bir maliyet hesabı çıkarılmalı ve belediye meclisinde bu maliyet hesabı dikkate alınarak ücret tarifeleri belirlenmelidir.

Tahakkuklar ve Tahsilatlar:

83- Çayeli Belediyesinin 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 ve denetim tarihi itibarıyla 2025 yıllarındaki tahakkuk ve tahsilat rakamlarının şu şekilde gerçekleştiği görülmüştür.

Gelirin Türü	Tahakkuk Tutarı	Tahsilat Tutarı	Tahakkuk Tahsilat Oranı %	Tahakkuk Artığı
Bina Vergisi	20.208.443,07	14.297.863,95	70,75	5.910.579,12
Arsa Vergisi	7.270.535,10	4.470.832,24	61,49	2.799.702,86
Arazi Vergisi	1.134.924,95	697.822,18	61,50	437.102,77
Çevre Temizlik Vergisi	8.751.873,41	5.742.402,94	65,61	3.009.470,47
İlan ve Reklam Vergisi	1.257.061,12	1.068.835,68	85,03	188.225,44
Kira Geliri	8.720.019,06	7.667.714,54	87,93	1.052.304,52
Ecrimisil Geliri	5.646.708,12	4.589.263,22	81,27	1.057.444,90
Para Cezaları	23.772.801,83	7.039.943,82	29,61	16.732.858,01
TOPLAM	76.762.366,66	45.574.678,57	% 59,37	31.187.688,09

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere; denetim döneminde Çayeli Belediyesinin merkezi idare payı haricinde yılı içerisinde toplam 76.762.366,66-TL tahakkukun bulunduğu, bu tahakkuklardan 45.574.678,57-TL tahsilinin gerçekleştirildiği, tahsil edilen oranın yaklaşık %59,37 olduğu incelenmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun Tahakkuk Zamanaşımını düzenleyen 114. maddesinde, "Vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından itibaren başlayarak 5 yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler tahakkuk zamanaşımına uğrar." hükmüne yer verilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 102. maddesinde; "Amme alacağı, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar. Kendi özel kanunlarında zamanaşımı süresi gösterilen para cezaları (Kabahatler Kanunu'na göre verilen para cezaları gibi) ile amme para cezaları bu hükmün dışındadır." denilmektedir.

Kanun hükümlerine uygun işlem tesis edilerek söz konusu alacakların 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında kanun çerçevesinde tahakkuk ve tahsilat zamanasını sürelerini geçirmeden tahsil edilmesi sağlanmalı, aksi takdirde söz konusu kamu alacağının kamu zararı olarak ilgililerden tahsil edileceği bilinmelidir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinin (f) bendinde "Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek." Denildiğinden merkezi paylar dışında kalan tahakkuklarının tahsili hususunda gerekli gayret ve özen gösterilmelidir.

84- Emlak vergisi mükelleflerinden bildirimde bulunmayanların bilinmediği, vergisini ödemeyenler hakkında herhangi bir işlem yapılmadığı incelenmiştir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu incelenmeli ve bildirimde bulunmayan veya vergisini ödemeyen mükellefler tespit edilerek 6183 sayılı Kanun hükümleri de uygulanmak suretiyle verginin tahakkuk ve tahsili sağlanmalıdır.

BORÇLANMALAR:

85- Denetim dönemi içerisinde İller Bankasından 5 defa kredi çekilmek suretiyle borçlanma yapıldığı tespit edilmiştir.

BELEDİYE BORÇLANMA CETVELİ					
BÜTÇE YILI	BİR ÖNCEKİ YIL BÜTÇE GELİR TOPLAMI (A)	YENİDEN DEĞERLENDİRME ORANI % (B)	EN SON YIL BÜTÇE GELİR KESİN HS. $[(A*B)+A]=C$	SON YIL GER. BÜT. GEL. %10'U $(C/10)$	İLGİLİ YIL BORÇLANMA TUTARI
2020	22.111.131,02	22,58	27.103.824,40	2.710.382,44	2.000.000,00
2021	30.669.578,59	9,11	33.463.577,20	3.346.357,72	-
2022	43.501.868,96	36,20	59.249.545,52	5.924.954,55	-
2023	77.969.002,67	122,93	173.816.297,65	17.381.629,77	400.000,00
2024	131.135.209,35	58,46	207.796.852,74	20.779.685,27	24.385.360,00
2025	215.730.897,44	43,93	310.501.480,69	31.050.148,07	24.385.360,00

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68. maddesine göre; Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme plânını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme plânını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre

belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapılabilir.

f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddî kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.

Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümleri uygulanır.

Belediye tarafından yapılacak borçlanmalarda mevzuat hükmüne riayet edilmesi gerektiği bilinmelidir, aksi halde sorumlular hakkında cezai sorumluluk doğuracaktır.

86- 5393 sayılı Belediye Kanununun 68/d maddesi uyarınca yapılan hesaplama göre Belediyenin 2025 yılı faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarının hesabı şu şekilde olacaktır;

2024 Yılı Gerçekleşen Bütçe Geliri: 215.730.897,44-TL

2025 Yılında Uygulanacak 2024 Yılı Yeniden Değerleme Oranı: %43,93

2025 Yılı Faiz Dahil İç ve Dış Borç Stok Tutarı: 104.205.174,18-TL

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68/e maddesi hükmüne göre ise 2025 yılı faiz dahil iç ve dış borç stok tutarı toplamının 104.205.174,18-TL olması gerektiği, %10 nun ise 10.420.517,41-TL olduğu, belediyenin 2025 yılı içinde bu miktara kadar yapacağı borçlanma için belediye meclisinden, bu miktarın üzerinde borçlanmaya gidilmesi durumunda ise madde hükmüne göre; meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığından onay alınması gerekecektir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun;18/d maddesinde, Belediye meclisinin borçlanmaya karar vermek,

68. maddesinin;

(d) bendinde, Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dahil iç ve dış borç stok miktarı, en son kesinleşen bütçe gelirleri toplamının 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamayacağı,

(e) bendinde, Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile yapabileceği,

Ayrıca, 7197 Sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 13/1 maddesinde 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca il özel idareleri ve belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddî kaynak gerektiren altyapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar, 5302 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 5393 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında hesaplanan faiz dâhil borç limitinin hesaplanmasına dâhil edilir. Ancak, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sermayesinin yüzde 50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketler tarafından Avrupa Birliği ile katılım öncesi mali iş birliği çerçevesinde desteklenen projelerin finansmanı için yapılan borçlanmalar, çok taraflı yatırım ve kalkınma bankaları ile yabancı devlet kuruluşlarından doğrudan veya İller Bankası Anonim Şirketi aracılığıyla yapılan borçlanmalar ile SUKAP kapsamında yürütülecek işler için İller Bankası Anonim Şirketinden yapılan

borçlanmalarda söz konusu borç stoku limitine uyma şartının aranmayacağı, hükümleri yer almıştır.

Borçlanmalarda belirtilen hususlara göre hareket edilmesi tavsiyeye değer görülmüştür.

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNA GÖRE YAPILAN İHALELER:

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılan ihale işlerinin denetlemesi sonucunda tenkit ve tavsiye edilecek hususlara raporda yer verilmiş; rapora yazmaya değer görülmeyenler için görevli memurlara gerekli sözlü açıklamalarda bulunulmuştur.

87- Denetime tabi dönemde Çayeli Belediyesi tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre gerçekleştirilen ihalelerde; ekonomik ömrünü tamamlamış araçların satışının yapıldığı incelenmiştir.

10.10.2024 tarih ve 74 sayılı Encümen kararı ile satılan araçlar konuya örnektir.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 'Taşıtların Satılabilimleri' başlıklı 13. Maddesinde "Bu kanunun konusuna giren taşıtların satılabilimleri, ya tahsis edildiği hizmet konusunun artık kalmamış olmasına veya ekonomik ömrünü doldurmuş bulunmasına bağlıdır. Bu taşıtların ekonomik ömürlerini doldurmuş olmaları hali ilgili dairesinin teklifi üzerine Karayolları veya Devlet Su İşleri idaresinden bir makine uzmanı, kurumun yetkili bir personeli ile trafik teşkilatından bir uzmandan teşekkül edecek komisyon tarafından verilecek raporla belirtilir. Bu raporlar kurumun bağlı olduğu bakanlıkların tasvibine sunulur. Bu taşıtlar yürürlükte bulunan hükümlere göre satılır. Hizmet konusunun kalmaması halinde taşıtlar gereği yapılmak üzere Devlet Malzeme Ofisine devredilir" Hükmü ile,

Aynı Kanunun 16. Maddesinde "Bu Kanunun şümulüne giren taşıtları her ne suretle olursa olsun tahsis olunduğu işin gayrisinde veya şahsî hususlarda kullananlar veya kullanılmasına müsaade edenler veya kanunda yazılı olduğu şekilde kullanılmış gibi gösterenler veya kanunen bir makama veya işe tahsis olunmadığı hâlde hakikati tağyir ile bu taşıtlardan istifade eden ve ettirenler, bunların gidiş gelişine müsaade edenler veya kanuna aykırı olarak numara ve plaka verenlerle kullananlar veya kullanılmaya elverişli olduğu hâlde ekonomik ömrünü doldurduğu bahanesiyle yenileyen veya yeniletkenler veya bu hususlar için masraf tahakkuk evrakını hazırlayan veya tasdik veya bunlara ait ita emirlerini vize edenler hakkında bir seneye kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu yüzden hasıl olan masraf ve zararlar genel hükümlere göre tazmin ettirilir. Tekerrürü halinde verilecek hapis cezası iki aydan aşağı olamaz." Hükmü mevcuttur.

20.03.1971 tarihinde çıkarılan 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile; resmi daire ve idareler ve iktisadi devlet teşekkülleri ile bunlara ait müessese ve İştiraklerinin malik oldukları her çeşit maden hurdaları ile bunların hurda halindeki halitalarının ve kullanılmayacak bir hale gelmiş bulunan muharrik ve müteharrik araçlarının kendi ihtiyaçlarından fazlalarının, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu tarafından altı ayda bir piyasa etütlerine dayanılarak yapacağı tespit ve teklif ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca kabul edilecek fiyatlarla Makina ve Kimya Endüstrisi Kuruma satış suretiyle devirleri,

19.03.2001 tarih ve 2001/15 sayılı Başbakanlık Genelgesinde, 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri çerçevesinde her türlü hurda malzemenin kamu kurum ve kuruluşlarınca Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Hurda Sanayi İşletmeleri (HURDASAN) A.Ş.'ye satış suretiyle devri, hüküm altına alınmıştır.

MKE Hurda İşletmesi Müdürlüğünün Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne hitaben yazdığı 23.10.2017 tarih 33518537-120.03-E. 160846 sayılı yazıda konunun önemi ile ilgili olarak; "Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve güvenlik güçlerinin silah ve mühimmat ihtiyaçlarını azami yerli katkı ile düşük maliyetle ve kaliteli ürünlerle karşılamayı kendine misyon edinen Kurumumuz, üretim için gerekli olan hammadde ihtiyacını, Kamu Kurum ve Kuruluşları, Mahalli İdareler ile Askeri Birliklerin sahip olduğu hurda nitelikli malzemelerini, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca her altı ayda bir belirlenen fiyatlar üzerinden satın alarak karşılaması, Ülkemiz savunması açısından önem arz etmektedir." ibarelerine yer vermiştir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının sahip olduğu hurda nitelikli malzemelerini Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Hurda Sanayi İşletmeleri (HURDASAN) A.Ş.'ye devri mevzuat hükümleri ile getirilmiş zorunluluk olmasının yanı sıra Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ve güvenlik güçlerinin silah ve mühimmat ihtiyaçlarını azami yerli katkı ile düşük maliyetle üretmek gibi milli bir meseleyi bünyesinde barındırdığı için mevzuat hükümlerine riayet edilmelidir.

GİDER OLUŞTURAN İŞLEMLER:

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre Yapılan İhaleler:

88- Denetime tabi dönemde Çayeli Belediye Başkanlığınca gerçekleştirilen ihalelerin dökümü aşağıya çıkarılmıştır. (İptal edilen ihaleler dâhil)

Yılı	İhale Türü					
	Mal Alımı	Hizmet Alımı	Yapım İş	Danışmanlık Hizmet Alımı	İstisna Kapsamında Yapılan İşler	Toplam
10.08.2020-31.12.2020	1	0	0	0	0	1
2021	8	0	3	0	0	11
2022	11	1	6	0	0	18
2023	8	1	2	0	0	11
2024	10	1	2	0	0	13
01.01.2025-16.06.2025	2	1	2	0	0	5

İhale Türü	İhale Usulü					
	19. Madde	20. Madde	3/i	21/b	21/f	Toplam
Mal	19	0	0	0	21	40
Hizmet	3	0	0	0	1	4
Yapım	10	0	0	5	0	15
Danışmanlık	0	0	0	0	0	0
Toplam	32	0	0	5	22	59

Çayeli Belediyesi tarafından 10.08.2020 - 16.06.2025 tarihleri arasında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre toplam 59 adet ihale gerçekleştirildiği, 14 adet ihalenin iptal edildiği, 45 adet ihalenin sözleşmeye bağlandığı incelenmiştir.

2020, 2021, 2022, 2023, 2024 ve 2025 Yıllarına ait ihalelerin incelenerek görülebilen hata ve noksanlıklar ile tenkit ve tavsiyeye değer hususlar aşağıdaki maddelerde açıklanmıştır.

Söz konusu 45 ihaleden başka, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre gerçekleştirilmiş herhangi bir ihalenin bulunmadığı, bütün mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinin doğrudan temin yöntemiyle karşılandığı incelenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2 nci maddesinin (a) bendi uyarınca "belediyeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, birlikler, tüzel kişiler mal ve hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerini bu kanun hükümleri doğrultusunda yürütmek zorundadır."

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 68 nci maddesinin (a) bendinde, "Bu Kanun kapsamında yer alan işlerin (mal ve hizmet alımları ile yapım işleri) ihalelerinde 08.09.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz." hükmüne yer verilmiştir. Aynı kanunun 69 ncu maddesinde; "Bu kanunun 53. maddesi ile geçici 1. ve geçici 5. maddeleri yayımı tarihinde, diğer maddeleri ise 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe girer." hükümlerine yer verilmiştir.

4734 sayılı Kanunun 18. maddesi uyarınca; idarelerce mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde; Açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü, pazarlık usulü olmak üzere 3 ihale usulü öngörülmüş ve aynı Kanununun 22. maddesinde yer alan şartların oluşması halinde de mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinin doğrudan temin edilebileceği,

Hükme bağlanmıştır.

4734 sayılı Kanunun 5. maddesinde "Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir" denilmekle beraber diğer ihale usullerinin de kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabileceği hükmüne yer vermiştir.

Yine Kanunun 5. maddesinde; "İdarelerin, Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde, saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimi, ihtiyaçların uygun şartlarda ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları, aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği, ödeneği bulunmayan hiç bir iş için ihaleye çıkılamayacağı, ilgili mevzuatı gereğince ÇED raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olmasının zorunlu olduğu"

Temel ilkeler olarak benimsenmiştir.

4734 sayılı Kanunun 21. maddesinin (f) bendinde; "İdarelerin 2025 yılı için 2.668.614,00-TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarının ilan yapılması zorunlu olmadan en az üç istekli davet edilerek, pazarlık usulüyle ihale edilebileceği, bu usulle yapılan mal alımlarında malın sözleşme yapma süresi içerisinde teslimi halinde sözleşme yapılması ve kesin teminat alınmasının zorunlu olmadığı, hususlarına yer verilmiştir.

4734 sayılı Kanunun 22. maddesinde;

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi,

b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması,

c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması,

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dışında kalan idarelerin 2025 yılı 266.618,00-TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar,

e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralınması,

f) Özelliğinden dolayı stoklama imkanı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları,

g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları,

Hallerinde ihtiyaçların ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini yoluna başvurulabileceği,

Hususlarına yer verilmiştir.

Öte yandan; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62. maddesinin (ı) bendi uyarınca; Bu Kanunun 21. ve 22. maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uygulamasında, Kanunun temel ilkelerine uyulması, mal alımlarında, Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, hizmet alımlarında, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, yapım işlerinde Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, Danışmanlık hizmet alımlarında, Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda hareket

edilmesi, ayrıca kanunun uygulamasını yönlendirmekle görevli Kamu İhale Kurumu tebliğlerinin, Kurul kararlarının ve Cumhurbaşkanlığı Kararlarının gerek resmi gazeteden ve gerekse www.kik.gov.tr elektronik posta adresinden takip edilerek, Kanun uygulamasının doğru yapılmasının sağlanması için azami gayretin gösterilmesi sağlanmalıdır.

89- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan ihalelerde ihale dokümanlarını hazırlayan kişilerin görevlendirildiğine dair bir belgenin bulunmadığı incelenmiştir. Uygulama geneldir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 12. maddesine göre ihale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin her türlü özelliğini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanması esastır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 14. maddesi gereğince ihale ve/veya ön yeterlik dokümanı 25/2/2011 tarihli ve 27857 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 11 inci, 12 nci ve 13 üncü maddelerine göre oluşturulur. Her sayfası onaylanan dokümanın bir nüshasının ihale işlem dosyasında muhafazası zorunludur.

İdare tarafından ihale ve/veya ön yeterlik dokümanının hazırlanmasında, bu Yönetmelik ekinde yer alan; tip şartnameler, standart formlar, tip sözleşme, Yapım İşleri Genel Şartnamesi ve Kurum tarafından yayımlanan diğer mevzuat esas alınır.

İşbu Mevzuat hükümleri uyarınca ihale şartnamelerini hazırlayacak kişilerin ihale yetkilisi tarafından görevlendirilmesi ve bu onayın ihale işlem dosyasında saklanması sağlanmalıdır.

90- Denetime tabi dönemde yapılan bazı ihalelere ait ihale dokümanını oluşturan idari şartname, sözleşme tasarısı ve teknik şartname gibi belgelerin onaysız olduğu görülmüştür. 07.06.2024 tarih 2024/626749 ihale kayıt numaralı yapım işi için hazırlanan ihale dosyasındaki evraklar örnek olmakla birlikte uygulama geneldir.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 13, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 14 ve Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 11 inci maddelerindeki "İdare, ihale ve/veya ön yeterlik dokümanını 25/2/2011 tarihli ve 27857 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 11 inci, 12 nci ve 13 üncü maddelerine göre oluşturur. Her sayfası onaylanan dokümanın bir nüshasının ihale işlem dosyasında muhafazası zorunludur. İhtiyaç duyulması halinde, Kurum tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde gerekli güvenlik önlemlerinin idarece alınması kaydıyla, ihale ve/veya ön yeterlik dokümanı "compact disc (CD)" ortamına aktarılabilir." hükmüne uygun olarak sonradan değişiklik yapılması muhtemel olan ihale dokümanları onaysız bırakılmamalıdır.

91- İhale yasaklılık sorgulamalarının; ekonomik açıdan en avantajlı birinci ve ikinci teklif aşamasında ve sadece şirketlerin tüzel kişiliklerinin sorgulandığı yapıldığı incelenmiştir. 16.04.2024 tarih ve 2024/490023 İKN'li ihale işlem dosyası örnektir.

Kamu İhale Genel Tebliğinin 30.5.2. maddesinde;

"4734 sayılı Kanunun 40 ncı maddesinde, sadece ihale üzerinde kalan istekli ile varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin, 42 nci maddesinde de sadece ihale üzerinde kalan isteklinin yasaklı olup olmadığının Kurumdan teyit ettirilmesinden söz edilmiş ise de, 11 inci maddede ihalelere katılmaktan yasaklanmış olanların hiçbir şekilde ihalelere katılmamalarının sağlanmasının amaçlandığı dikkate alındığında, ihale tarihi itibarıyla ihaleye katılan tüm isteklilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının sorgulanması ve teyit edilmesinin zorunlu olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple:

I- Başvuru veya ihale tarihi itibarıyla tüm aday ve istekliler için, ihale kararı ihale yetkilisince onaylanmadan önce ihale üzerinde kalan istekli ve varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi için, sözleşmenin imzalanacağı tarihte ise sadece ihale üzerinde kalan istekli için ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı sorgulanacak ve Kurumdan teyit ettirilecektir,

II- Yasaklılık teyidi yapılırken aday ve istekliler ile bunların şahıs şirketi olmaları halinde tüm ortakları, sermaye şirketi olmaları halinde sermayesinin yarısından fazlasına sahip ortakları

ve hisseleri toplamı şirket sermayesinin yarısından fazlasını teşkil eden ortakları ile başvuru veya teklifi ya da sözleşmeyi imzalayan, başka bir ifade ile ihaleye katılan vekil ve temsilcilerinin de ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı sorgulanacak ve Kurumdan teyit ettirilecektir."

Mevzuat hükmünden anlaşılabacağı üzere başvuru veya ihale tarihi itibarıyla, ihale kararı ihale yetkilisince onaylanmadan önce ve sözleşmenin imzalanacağı tarihte olmak üzere 3 aşamada sorgulama yapılması, 1. aşamada tüm istekliler, 2. aşamada birinci ve ikinci avantajlı teklisi sahibi, 3. aşamada ihale üzerinde kalan istekli sorgulanmalıdır. Bu sorgulama sadece tüzel kişilik için değil ayrıca ortaklar, vekil ve temsilci içinde yapılmalıdır. Bundan böyle mevzuat hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

92- İş artışı yapılan ihalelerde ek kesin teminat alınmadığı incelenmiştir. 4.590.000,00-TL sözleşme bedelli 2024/659624 İKN'lı ihale kapsamında 913.750,00-TL'lik iş artışı yapıldığı halde, yükleniciden en az 54.852,00- TL ek teminat alınması gerekirken alınmamış olduğu görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhaleleri Sözleşme Kanunu'nun 12 nci maddesinde; "Fiyat farkı ödenmesi öngörülerek ihale edilen işlerde fiyat farkı olarak ödenecek bedelin, sözleşme bedelinde artış meydana gelmesi halinde bu artış tutarının % 6 'sı oranında teminat olarak kabul edilen değerler üzerinden ek kesin teminat alınır." Hükmü yer almaktadır. Bu nedenle; Sözleşme bedelinde artış meydana gelmesi halinde bu artış tutarının % 6 'sı oranında ek teminat alınması gerektiği bilinen işlem yapılmalıdır.

93- İş programlarının yapılmadığı incelenmiştir. 15.06.2022 tarih ve 2022/522104 İKN'lı ihale kapsamında iş programının yapılmamış olması örnektir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin eklerinde bulunan Yapım İşleri Genel Şartnamesinin "İş programı" başlıklı 17. maddesinin 3. fıkrasında;

"İdare, iş programını verildiği tarihten başlamak üzere sözleşme veya eklerinde belirtilen süre içinde, olduğu gibi veya gerekli gördüğü değişiklikleri yaparak onaylar ve onaylı bir nüshasını yükleniciye verir. İş programları idarenin onayıyla geçerli olur."

Hükmüne uygun olarak iş programlarının yapılması ve onaylanan iş programlarının yükleniciye tebliğ edilmesi gerekmektedir.

94- 26.07.2022 tarih ve 2022/653533 İKN'lı ihalede; ihale üzerinde kalan isteklinin ihale sözleşmesini imzalamadan önce 4734 sayılı Kanunun 10. maddesi kapsamında idareye sunduğu belgelerin (vergi ve SGK borcu olmadığına dair) ihale tarihi itibarıyla olmadığı incelenmiştir.

10. maddenin (a), (b) ve (g) bentlerinde belirtilen durumların olmadığını gösterir belgelerinde bulunmadığı incelenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 10. maddesinin 4. fıkrasında;

"... Aşağıda belirtilen durumlardaki istekliler ihale dışı bırakılır:

a) İflas eden, tasfiye halinde olan, işleri mahkeme tarafından yürütülen, konkordato ilân eden, işlerini askıya alan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.

b) İflası ilân edilen, zorunlu tasfiye kararı verilen, alacaklılara karşı borçlarından dolayı mahkeme idaresi altında bulunan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.

c) Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olan.

d) Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş vergi borcu olan.

e) İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı kararıyla hüküm giyen.

f) İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, ihaleyi yapan idareye yaptığı işler sırasında iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyetlerde bulunduğu bu idare tarafından ispat edilen,
g) İhale tarihi itibarıyla, mevzuatı gereği kayıtlı olduğu oda tarafından mesleki faaliyetten men edilmiş olan..." hükmü yer almaktadır.

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 67. maddesine göre İhale üzerinde kalan isteklinin ihale tarihinde Kanunun 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bentlerinde sayılan durumlarda olmadığına dair belgeleri veya kesin teminatı vermemesi ya da sözleşme imzalamaması durumunda, Kanunun 44 üncü maddesi hükümlerine göre, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif fiyatının, ihale yetkilisince uygun görülmesi kaydıyla, bu teklif sahibi istekliyle sözleşme imzalanabilir. İlgili mevzuat hükümlerine göre istekli 4734 sayılı Kanunun 10. maddesinin 4. fıkrasında sayılan durumlarda ise idare tarafından ihale dışı bırakılması gerekmektedir.

Bu nedenle idare tarafından gerçekleştirilecek ihalelerde sözleşme imzalanmadan önce ihale üzerine bırakılan isteklinin ihale tarihinde 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bentlerinde belirtilen durumlarda olmadığına dair belgelerin alınması ve belge kontrollerinde gereken özenin gösterilmesi gerektiği bilinmelidir.

95- 27.09.2023 tarih ve 2023/1002129 İKN'li Sahil Dolgu Alanı Otopark Saha Betonlu Yapım işi ihale dosyasında iş programı ve şantiyede bulundurulması zorunlu teknik personele ilişkin bildirim ve diplomaların bulunmadığı incelenmiştir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin ekinde yer alan Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 4. maddesine göre yüklenicinin, işin süresi ve varsa iş kısımlarına ait bitirme tarihleri ile yıllık ödeme miktarlarını da dikkate alarak, yapım işine ait iş kalemlerini/gruplarını, imalatların niteliğini, teknik özelliğini ve yapım sürelerini esas alarak aylık imalatı ve iş miktarlarını, ihzarat ödemesi öngörülen işlerde ihzaratı, yıllık ödenek dilimlerini ve bunların aylara dağılımını ayrıntılı olarak gösterdiği program iş programını ifade etmektedir.

Aynı Şartnamenin 17. maddesi gereğince yüklenici, yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içinde, idarece verilen örneklere, sözleşmedeki ödeme şartlarına ve imalatların niteliği, teknik özelliği ve yapım sürelerine uygun bir iş programını hazırlayarak, onaylanmak üzere idareye teslim edecektir. Belirtilen süreler içerisinde iş programının sunulmaması veya teslim edilen iş programının idarece uygun bulunmaması durumunda, gecikilen her gün için, işin süresinde bitirilememesi haline ilişkin olarak sözleşmede öngörülen günlük gecikme cezasının %10'u oranında ceza uygulanır.

Aynı Şartnamenin 19. maddesine göre yüklenici, sözleşmesine göre işyerinde bulundurulması istenen teknik personelin isimleri ile belgelerini (diploma, meslek odası kayıt belgesi, noterden alınan taahhütname) Teknik Personel Bildirimi ile birlikte yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren on gün içerisinde İdareye sunmak zorundadır. İdare, bu personel hakkında gerekli incelemeyi yaptıktan sonra kabul edip etmediğini on gün içinde Yükleniciye bildirir. İdare tarafından bu süre içerisinde herhangi bir bildirim yapılmadığı takdirde Teknik Personel Bildirimindeki teknik personel kabul edilmiş sayılır. Teknik personele ait bilgi ve belgelerden herhangi birinin idareye süresinde sunulmaması halinde, söz konusu personelin iş başında bulundurulmadığı kabul edilerek, verilen sürenin bitiminden sonra başlamak üzere usulüne uygun olarak bildirilmeyen her bir teknik personel için sözleşmesinde öngörülen günlük cezalar uygulanır.

Mevzuat hükmüne uygun şekilde iş programı ile İşin yürütülmesi için gerekli personel ve araçlara ilişkin bildirimlerin yüklenici tarafından idareye verilmesi, bu mümkün olmadığı takdirde belirtilen cezai hükümlerin uygulanması sağlanmalıdır.

96- Denetim döneminde gerçekleştirilen yapım işi ihalelerinde bazen yüklenici tarafından işyerinin sigortalatılmadığı incelenmiştir.

05.01.2024 tarih 2023/1591728 İKN'li Taş Duvar Yapım işi ihalesi konuya örnektir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun "İş ve işyerinin sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinde; "Yapım işlerinde yüklenici; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat,

iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır." Hükmü,

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinde; "(2) Sigortaya esas alınacak bedeller, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedellerdir. Ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılması zorunludur. (3) Sigorta poliçesinde; idare işveren sıfatıyla, yüklenici işi gerçekleştiren sıfatıyla yer almalı, alt yüklenicilerin vereceği zararların da teminat kapsamı dahilinde olduğu belirtilmelidir. Kıymetlerin sigortalanmasında aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak muafiyet ve koasürans uygulamalarına yer verilebilir: (a) Tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2'dir. (b) Deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranı azami %20'dir. Bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmaz. (c) Muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanması yüklenicinin sorumluluğundadır. (4) İşin devamı sırasında işyerinde yapılacak çalışmalar nedeniyle, işçilerle çevre halkının kazaya uğramalarını, zarar görmelerini ve işlerde zarar ve hasar meydana gelmesini önleyici tedbirlerin alınmasından da yüklenici sorumlu olup, alınan bütün tedbirlere rağmen, yüklenicinin yaptığı işlerden dolayı üçüncü kişilerin kendilerine veya mallarına zarar verilmesi ihtimaline karşı mali mesuliyet sigortası yaptırmakla da yükümlüdür. Mali mesuliyet sigorta bedeli olarak, bu konuda sigorta şirketlerinin uygulamalarında kullandığı bedeller esas alınır. (5) Sigortalara ilişkin poliçelerin, idarenin yazılı izni dışında; genişletilmiş bakım devresi teminatı hariç, poliçenin geçici kabul tarihinden önce iptal edilemeyeceği ve süresinin kısaltılamayacağı, genişletilmiş bakım devresi teminatının ise kesin kabul tarihinden önce iptal edilemeyeceği hükmünü taşıması ve ilk hakediş raporunun düzenlenip tahakkuka bağlanmasından önce idareye verilmesi gerekir. Aksi halde hakediş tutarı ve öngörülmüş ise avans ödenmez. Sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair sigortacıdan alınacak bir belgenin her hak edişin tahakkuka bağlanmasından önce idareye sunulması zorunludur. (6) Yüklenicinin sözleşme ile üstlendiği sorumluluk ve yükümlülükler söz konusu sigortalara sınırlanmamış olduğundan, inşaat sigorta poliçelerinin genel şartlarının "Teminat dışında kalan haller" maddesinde belirtilen, yüklenicinin kusurlu olduğu hallerde, kusur nedeniyle sigortanın ödemediği bedeller için yüklenici idareden hiçbir talepte bulunamayacağı gibi, işin devamı süresince meydana gelecek kazalardan, bu kazaların sebep olacağı can ve mal kaybından ve üçüncü kişilere verilecek her türlü zararlardan yüklenici doğrudan sorumlu olacaktır. Yüklenici veya alt yüklenicilerin sigorta kapsamı içinde veya dışında kalan hareket ve fiillerinden dolayı meydana gelecek bütün talep ve iddiaların karşılanması yükümlülüğü de yükleniciye aittir. (7) Yüklenici, kendisinin veya alt yüklenicinin taksirinden, ihmalden, ağır ihmalden veya kusurlu herhangi bir hareketinden dolayı idareyi ve idare personelini sorumlu tutamaz. (8) Sözleşmenin feshi veya tasfiye halinde bu sigortalar; fesih veya tasfiye olur tarihinden başlamak üzere iş, yeni yükleniciye ihale edilinceye kadar devam ettirilir ve bu süreye ait sigorta giderleri idare tarafından karşılanır. (9) Şehir ve kasaba sınırları dışındaki iş yerlerinde güvenlik ve düzenin sağlanması için idare tarafından verilen talimata yüklenici uymak zorundadır. (10) İşyeri ve çevresindeki bölgede, yeterli güvenlik önleminin alınmaması sebebiyle doğabilecek hasar ve zararın ödenmesinden yüklenici sorumludur. Yüklenici, kazaların, zarar ve kayıpların meydana gelmesini önlemek amacı ile gerekli bütün tedbirleri almak ve yapı denetim görevlileri tarafından, kaza, zarar ve kayıp ihtimallerini azaltmak için verilecek talimatlara uymak zorundadır. Ayrıca yüklenici,

işyerinde kullanılan araç, gereç ve makinelerle patlayıcı maddelerin yol açabileceği kazalardan korunma usullerini ve tedbirlerini çalışanlara öğretmek zorundadır. (11) İş ve işyerlerinin korunması konusunda gerek yapı denetimi görevlileri tarafından istenen ve gerekse yüklenicinin kendi arzusu ile uyguladığı güvenlik ve koruma önlemlerine ilişkin giderlerin tümü yükleniciye aittir." Hükümleri uyarınca yüklenicilerin iş ve işyerlerini sigortalatması sağlanmalıdır.

97- Yüklenici ile yapılan sözleşmelerin idare yetkilisi ve yüklenici tarafından imzalandığı, ancak yüklenici adına imzalayanın adı, soyadı ve görevinin imza altına yazılmadığı incelenmiştir.

22.03.2021 tarih ve 2021/153415 İKN'li ihale örnek olup uygulama geneldir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 'İhalenin Sözleşmeye Bağlanması' başlığını taşıyan değişik 46. maddesine göre; Yapılan bütün ihalelerin bir sözleşmeye bağlanacağı, sözleşmelerin idarece hazırlanacağı ve ihale yetkilisi ile yüklenici tarafından imzalanacağı, yüklenicinin ortak girişim olması halinde, sözleşmelerin ortak girişimin bütün ortakları tarafından imzalanacağı, ihale dokümanında aksi belirtilmedikçe sözleşmelerin notere tescilinin ve onaylatılmasının zorunlu olmadığı, İhale dokümanında belirtilen şartlara aykırı sözleşme düzenlenemeyeceği,

İhale uygulama yönetmelikleri eki Tip Sözleşmelerin altında yer alan dip notlarda da; sözleşmelerin ihale yetkilisinin adı-soyadı ve görevinin, yüklenicinin (tüzel kişi olması halinde yetkili temsilcisinin) veya yetkili vekilin adı-soyadı/ticaret unvanı; yüklenicinin ortak girişim olması halinde, bütün ortakların (ortağın tüzel kişi olması halinde ortağın yetkili temsilcisinin) adları ve soyadlarının yazılarak imzalanacağı, temsile yetkili olduğuna dair belgenin de sözleşme ekine konulacağı açıkça hüküm altına alınmış olup, uygulamada yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerine göre işlem yapılması sağlanmalıdır.

98- Doğrudan temin usulü ile yapılan alımların tutarının, bütçenin %10'unu aşır aşmadığının tespit edilmediği incelenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62 nci maddesinin (1) bendine göre "Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz." Hükümünün bulunduğu,

Bu nedenle doğrudan temin usulü ile yapılan alım tutarının, mal ve hizmet alımı ile yapım işleri için ayrılan ödeneklerin toplamının %10 unu aşır aşmadığı takip edilmelidir.

99- Denetime tabi dönemde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında gerçekleştirilen alımlarda anılan firmaların yasaklılık teyitlerinin yapılmadığı incelenmiştir.

Kamu İhale Uygulama Genel Tebliğinin 30.5.4. maddesinde; 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirilmeyeceği, ancak anılan Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişi yada firmadan alım yapılmaması gerektiği belirtildiğinden, anılan madde kapsamında yapılacak alımlarda yasaklılık teyitlerinin yapılarak mevzuat hükümlerine uygun işlem tesis edilmesi sağlanmalıdır.

100- Denetime tabi dönemde yapılan ihalelerde, uyulması gereken yasak fiil ve davranışlarda bulunmaktan dolayı, hakkında yasaklama kararı alınması için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na talepte bulunulan yüklenici bulunmadığı ifade edilmiş ve incelenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 17., 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 25. ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 83. Maddelerinde belirtilen yasak fiil ve davranışlarda bulunan yüklenici müteahhit olması halinde 4734 sayılı Kanunun 58, 4735 sayılı Kanunun 26 ve 2886 sayılı Kanunun 84. maddeleri gereğince haklarında yasaklama kararı verilmesi için gerekli işlemlerin yapılması ihmal edilmemelidir.

101- Doğrudan Temin Kayıt Formu'nun Kamu İhale Kurumu'na gönderilmediği incelenmiştir.
Kamu İhale Tebliğinin 30.(9.2.) maddesi hükmü uyarınca doğrudan temin yoluyla yapılan alımlar için "Doğrudan Temin Kayıt Formu"nun doğrudan teminin tarihini takip eden ayın onuncu gününe ilgili kısımlar usulüne uygun olarak doldurulduktan sonra Kamu İhale Kurumuna İnternet üzerinden gönderilmesi sağlanmalıdır.

Taşınır ve Taşınmaz Mal İşlemleri:

102- Çayeli Belediyesi'nde Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerinin 2014 yılından itibaren uygulanmaya başlandığı,
Birimlerde taşınır kayıt yetkilisi ve Taşınır kontrol yetkilisi görevlendirmelerinin yapılmadığı,

Tüketim Malzemeleri Defteri (Örnek: 1), Dayanıklı Taşınırlar Defteri (Örnek: 2), Müze Defteri (Örnek: 3) tutulmadığı,
Taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri arasındaki ambar devir ve teslim alma işlemlerinde Ambar Devir ve Teslim Tutanağının düzenlenmediği,
Dayanıklı taşınırların numaralanmadığı,
İncelenmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliğinin ilgili hükümlerinin de 10.10.2024 tarihli ve 32688 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 9014 karar sayılı Taşınır Mal Yönetmeliği göz önünde bulundurularak bu hususlara uygun olarak işlem yapılması sağlanmalıdır.

103- Taşınır Kayıt, Kontrol ve Konsolide yetkilerinin belirlenerek görev ve sorumluluklarının tevdi edildiğine dair bir evraka rastlanılamamıştır.
10.10.2024 tarihli ve 32688 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 9014 karar sayılı Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesinde;

(1) Taşınır kayıt yetkilileri, harcama yetkililerince, memuriyet veya çalışma unvanına bağlı kalmaksızın, taşınır kayıt ve işlemlerini bu Yönetmelikte belirtilen usule uygun şekilde yapabilecek bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirilir. Dış temsilciliklerde taşınır kayıt yetkilileri misyon şefleri tarafından görevlendirilir. Taşınır işlemleri yoğun olan harcama birimlerinde birden fazla taşınır kayıt yetkilisi görevlendirilebilir. Kamu idarelerince ihtiyaç duyulması hâlinde birden fazla harcama biriminin taşınır kayıtları harcama birimleri itibarıyla ayrı ayrı tutulmak kaydıyla, bir taşınır kayıt yetkilisi tarafından da yürütülebilir.

(2) Taşınır kontrol yetkilileri, harcama yetkililerince, taşınır kayıt yetkilisinin hazırlamış olduğu taşınır mal yönetim hesabına ilişkin belge ve cetvellerin mevzuata ve mali tablolara uygunluğunu ve gerektiğinde yapılan diğer kayıt ve işlemleri kontrol etmek üzere yardımcılarında veya bunların bir alt kademesindeki yöneticileri arasından görevlendirilir. Harcama yetkilisi dışında yönetici ünvanını haiz personel bulunmayan harcama birimlerinde ise bu görev harcama yetkilisi tarafından yerine getirilir.

(3) Taşınır kontrol yetkilisi ile taşınır kayıt yetkilisi görevi aynı kişide birleşemez.

(4) Taşınır kayıt yetkililerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

a) Harcama birimince edinilen taşınırlardan muayene ve kabulü yapılanları cins ve niteliklerine göre sayarak, tartarak, ölçerek teslim almak, giriş kayıtlarını yapmak, doğrudan tüketilmeyen ve kullanıma verilmeyen taşınırları sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza etmek.

b) Muayene ve kabul işlemi hemen yapılamayan taşınırları kontrol ederek teslim almak, özellikleri nedeniyle kesin kabulleri belli bir dönem kullanıldıktan sonra yapılabilen sarf malzemeleri hariç olmak üzere, bunların kesin kabulü yapılmadan kullanıma verilmesini önlemek.

c) Taşınırın giriş ve çıkışına ilişkin kayıtları tutmak, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenlemek ve taşınır mal yönetim hesap cetvellerini istenilmesi hâlinde konsolide görevlisine göndermek.

ç) Tüketime veya kullanıma verilmesi uygun görülen taşınırın ilgililere teslim etmek.

d) Taşınırın yangına, ıslanmaya, bozulmaya, çalınmaya ve benzeri tehlikelere karşı korunması için gerekli tedbirleri almak ve alınmasını sağlamak.

e) Ambarda çalınma veya olağanüstü nedenlerden dolayı meydana gelen azalmaları harcama yetkilisine bildirmek.

f) Ambar sayımını ve stok kontrolünü yapmak, harcama yetkilisince belirlenen asgari stok seviyesinin altına düşen taşınırın harcama yetkilisine bildirmek.

g) Kullanımda bulunan dayanıklı taşınırın bulundukları yerde kontrol etmek, sayımlarını yapmak ve yaptırmak.

ğ) Harcama biriminin malzeme ihtiyaç planlamasının yapılmasına yardımcı olmak.

h) Kayıtlarını tuttuğu taşınırın yönetim hesabını hazırlamak ve harcama yetkilisine sunulmak üzere taşınır kontrol yetkilisine teslim etmek.

ı) Ambarlarında kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlikleri nedeniyle meydana gelen kayıp ve noksanlıklardan sorumlu olmak.

i) Ambarlarını devir ve teslim etmeden, görevlerinden ayrılmamak.

(5) Taşınır kontrol yetkililerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

a) Taşınır kayıt yetkilisinin hazırlamış olduğu taşınır mal yönetim hesabına ilişkin belge ve cetvellerin mevzuata ve mali tablolara uygunluğunu ve gerektiğinde yapılan diğer kayıt ve işlemleri kontrol etmek.

b) Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelini imzalayarak harcama yetkilisine sunmak.

(6) Taşınır kayıt yetkilileri ile taşınır kontrol yetkilileri, düzenledikleri ve imzaladıkları belge ve cetvellerin doğruluğundan harcama yetkilisine karşı birlikte sorumludur."

Hükmü,

Mezkur Yönetmeliğin 7 nci maddesinde;

Kamu idaresinin taşınır hesaplarını birleştirmek ve üst yönetici adına İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelini hazırlamak üzere merkezde mali hizmetler birimi yöneticisine bağlı konsolide görevlisi belirlenir.

(2) Mali hizmetler birimince gerek görülmesi hâlinde ilçe, il, bölge teşkilatlarının en üst yöneticileri, merkez harcama birimlerinde ise harcama yetkilileri tarafından konsolide görevlisi görevlendirilebilir.

(3) Taşınır kayıt ve işlemlerini bu amaçla oluşturulan taşınır bilişim sistemlerinde yürüten kamu idarelerinde; düzenlenecek İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelinin hazırlanmasına esas teşkil eden cetvel ve raporlar ile merkez harcama birimlerinde ihtiyaç duyulan Taşınır Hesap Cetveli, gerektiğinde konsolide görevlilerince taşınır bilişim sisteminden alınır, merkez harcama birimlerinden veya taşradaki konsolide görevlilerinden ayrıca belge ortamında Taşınır Hesap Cetveli istenmez."

Hükümleri uyarınca görevlendirmelerin yapılarak; yetki, görev ve sorumlulukların ilgililere tevdi sağlanmalıdır.

104- Taşınırın sayım işlemlerinin yapılmadığı incelenmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre; taşınırın sayım işlemlerinin gerçekleştirilerek, Yönetmelik ekindeki 12 örnek numaralı Sayım Tutanağının düzenlenmesi sağlanmalıdır.

105- Taşınır Kayıtlarının düzenli bir şekilde tutulmadığı incelenmiştir. Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 5 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre Harcama yetkilileri taşınırın etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumludur. Harcama yetkilileri taşınır kayıtlarının bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması ve taşınır mal yönetim hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getirir.

Taşınır Kayıtlarının düzenli bir şekilde Taşınır Mal Yönetmeliğinde belirtilen esas ve usullere göre tutulması sağlanmalıdır.

106- Kara taşıtları ve iş makinelerinin bunları sürekli olarak kullanacak personele verilirken "Taşınır Teslim Belgesi" düzenlenmediği incelenmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (Değişik: 14.03.2016-2016/8646) (b) bendine göre; Kara taşıtları ve iş makinelerinin bunları sürekli olarak kullanacak personele verilmesinde Yönetmelik ekindeki 6 örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesinin, demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde ise Yönetmelik ekindeki 6/A örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesinin düzenleneceği belirtilmiştir.

Belirtilen Yönetmelik hükmü göz önünde bulundurularak Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmesi sağlanmalıdır.

107- Taşınmaz malların numaralandırılmadığı incelenmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin 8.maddesi ile; Kamu idarelerince kaydedilen her taşınmaz için daha önce belirlenmiş taşınmaz numarası var ise bu taşınmaz numarasının, yoksa kamu idarelerinin belirleyeceği taşınmaz numarasının verileceği hükmüne bağlanmıştır. Yönetmeliğin belirtilen hükmüne uygun olarak taşınmazların numaralandırılması ve belgelerinin muhafaza edilmesi sağlanmalıdır.

108- Her taşınmaz için bir dosya açılmadığı incelenmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin 9. maddesi ile; Kamu idarelerince bu Yönetmeliğin 7. maddesine göre kaydedilen her taşınmaz için taşınmaz ile aynı numarayı taşıyan ve aşağıdaki belgeleri içeren birer dosyanın düzenleneceği,

a) Satın almada, satış sözleşmesi ve tapu senedi,

b) Trampada, trampa sözleşmesi ve tapu senedi,

c) Kamulaştırmada; taraflar anlaşmışlarsa taraflarca düzenlenen anlaşma tutanağı ile satış sözleşmesi, anlaşmamışlarsa mahkeme kararı ve tapu senedi,

ç) 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 98 inci maddesine göre yapılan teferruğlarda, satış komisyonu kararı ve tapu senedi; 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununa göre yapılan teferruğlarda, ihale kararı ve tapu senedi,

d) 3082 sayılı Kamu Yararının Zorunlu Kıldığı Hallerde, Kamu Hizmeti Niteliği Taşıyan Özel Teşebbüslerin Devletleştirilebilmesi Usul ve Esasları Hakkında Kanun hükümlerine göre yapılacak devletleştirmelerde, bu Kanunun 5. maddesi uyarınca oluşturulacak komisyonun, aynı Kanunun 6. maddesi uyarınca düzenleyeceği tutanak ve tapu senedi,

e) Kanunlar ve uluslararası anlaşmalar gereğince kamu idarelerine intikal eden taşınmazlarda, tapu senedi,

f) Mahkeme kararı ile mülkiyeti kamu idarelerine geçen taşınmazlarda, kesinleşen mahkeme kararı ve tapu senedi,

g) Kadastro uygulaması sonucu kamu idareleri adına tescil edilen taşınmazlarda, kesinleşen kadastro tutanağı ve tapu senedi,

ğ) Kamu idarelerine bağışlanan taşınmazlarda, usulüne uygun olarak düzenlenen bağış formu ile tapu senedi,

h) İdarî yoldan kamu idareleri adına tescil edilen taşınmazlarda, tescilin yapıldığına ilişkin yazı ile tapu senedi,

- ı) Yapım suretiyle edinilen taşınmazlarda, usulüne uygun olarak düzenlenen ve yetkili makam tarafından onaylanan kesin kabul tutanağı,
i) Kiralanan taşınmazlarda, kira sözleşmesi,
j) İrtifak hakkı tesis edilmek suretiyle kullanılan taşınmazlarda irtifak hakkı sözleşmesi (resmi senet), kullanma izni verilen taşınmazlarda kullanma izni sözleşmesi, bağımsız ve sürekli nitelikli hak tesis edilmek suretiyle kullanılan taşınmazlarda ise sözleşme (resmi senet) ve tapu senedi örneği,
k) Kanunun 47. maddesi veya mevzuatta tahsise imkân tanıyan diğer hükümler uyarınca kamu idarelerine tahsis edilen taşınmazlarda, tahsis eden idarenin tahsis kararı,
l) Kanunun 45. maddesi kapsamında veya mevzuatta bedelsiz devre imkân tanıyan diğer hükümlere göre bir idare tarafından bir diğer idareye bedelsiz olarak devredilen taşınmazlarda devreden idare tarafından gönderilen devir kararı,
m) Taşınmaza ilişkin yazışmaların; Dosyasında bulunacağı hükme bağlanmıştır.
Yönetmeliğin belirtilen hükmüne uygun olarak dosyalamanın yapılması sağlamalıdır.

SİRKETLER :

109- Çayeli Belediyesince; Çayeli Belediyesi Personel Limited Şirketi'nin 01/04/2018 tarihinde faaliyetine başladığı beyan edilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde; Şirket bünyesinde (2) adet Şirket Müdürü, (85) şirket personeli ile faaliyet gösterdiği incelenmiştir.

Çayeli Belediyesi Personel Limited Şirketinin gelir ve gider durumuna baktığımızda;

2020 yılına ilişkin olarak Gelir: 5.585.247,90-TL, Gider: 5.300.336,60-TL

2021 yılına ilişkin olarak Gelir: 8.924.540,96-TL, Gider: 8.477.888,87-TL

2022 yılına ilişkin olarak Gelir: 15.554.263,32-TL, Gider: 14.741.316,14-TL

2023 yılına ilişkin olarak Gelir: 29.130.117,81-TL, Gider: 28.722.461,71-TL

2024 yılına ilişkin olarak Gelir: 55.634.429,08-TL, Gider: 52.940.638,56-TL

2025/Mayıs ayına kadar Gelir: 31.129.235,36-TL, Gider: 28.472.081,27-TL

Şeklinde gerçekleştiği,

Gelirlerin artırılması ve giderlerin azaltılması yönünde çalışmalar yapılması tavsiyeye değer görülmüştür.

Ayrıca,

Çayeli Belediyesince; Çaykent Yapı İnşaat Taahhüt Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin 06/01/2020 tarih ve 11 sayılı Çayeli Belediyesi Meclis kararı ile 5393 sayılı Belediye kanununun 70'inci maddesi uyarınca bağış yoluyla devralınıp faaliyetine başladığı beyan edilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde; Şirket bünyesinde (3) adet Şirket Müdürü, (21) adet Şirket personeli ile faaliyet gösterdiği incelenmiştir.

Çaykent Yapı İnşaat Taahhüt Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin gelir ve gider durumu;

2020 yılına ilişkin olarak Gelir: 0,00-TL

2021 yılına ilişkin olarak Gelir: 0,00-TL

2022 yılına ilişkin olarak Gelir: 860.719,65-TL

2023 yılına ilişkin olarak Gelir: 10.813.585,61-TL,

2024 yılına ilişkin olarak Gelir: 18.027.357,54-TL

2025/Mart ayına kadar Gelir: 5.344.030,51-TL

Şeklinde gerçekleştiği incelenmiştir.

Gider: 8.591,29-TL

Gider: 16.051,46-TL

Gider: 1.393.674,03-TL

Gider: 13.070.564,05-TL

Gider: 19.020.519,19-TL

Gider: 4.900.031,75-TL

110- Çayeli Belediyesinin 2020-2025 yıllarında (2025 yılı denetim tarihi itibarıyla olmak üzere) 01. Personel Giderleri tertibi ile şirket personelinin net maaş tutarının gerçekleşen en son yıl gelirinin yeniden değerlendirilmek suretiyle bulunan tutarına oranının aşağıda belirtilen şekilde olduğu müşahade edilmiştir.

PERSONEL LİMİTED ŞİRKETİ DAHİL OLMAK ÜZERE PERSONEL ORANLARI						
Uygulama Yılı	A=En Son Yıl Gerçekleşen Bütçe Gelirleri Toplamı	B=Yeniden Değerleme Oranı	Yeniden Değerleme Sonucu Oluşan Gelir $C=A+(A \times B/100)$	D=Cari Yıl Bütçe Personel Giderleri Toplamı (01- Personel Harcama Kalemi)	E=Cari Yılda Şirket Personeline Ödenen Net Ücret	F=Personel Gider Oranı $(D+E/C \times 100)$
2020	22.111.131,02	22,58	27.103.824,40	6.610.217,79	3.192.210,32	36,17
2021	30.669.578,59	9,11	33.463.577,20	6.030.525,60	4.973.048,01	32,88
2022	43.501.868,96	36,20	59.249.545,52	9.713.342,82	8.750.293,52	31,16
2023	77.969.002,67	122,93	173.816.297,65	19.385.800,14	18.076.511,48	21,55
2024	131.135.209,35	58,46	207.796.852,74	25.275.482,86	31.216.705,03	27,19
2025	215.730.897,44	43,93	310.501.480,69	12.251.209,57	18.150.237,45	9,79

Bilindiği üzere, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 24'üncü maddesi ile personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 4/12/2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlar belediyece kurulacak personel şirketinde istihdam edileceği hüküm altına alınmıştır.

28/4/2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Kararın ikinci bölümünde işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırlar belirlenmiştir.

Usul ve Esasların 5. maddesine göre;

1) İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamaz...Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamaz.

2) Doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısı, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 24'üncü maddesine göre işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşamaz. Ancak birinci fıkradaki oranın altında kalan idarelerin şirketleri; bu oranın aşılmaması kaydıyla, işten ayrılanların yerine ve iş artışının zorunlu olduğu durumlarda idarenin talebi üzerine yeni işçi alımı yapabilir. İdareler, belirlenen oranın aşılmaması kaydıyla personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetlerini şirketlerine gördürebilir ve bu amaçla şirketler tarafından yeni işçi alımı yapılabilir.

3) Birinci fıkrada belirlenen oranı aşan idareler tarafından Bakanlıktan izin alınmaksızın şirketlerine işçi alımı yapılamaz.

4) İdare tarafından şirkete personel gideri için yapılacak aylık ödemelerin toplamı, hizmet alımı sözleşmesinde öngörülen işçi ücretleri esas alınarak hesaplanan;

a) Asgari İşçilik maliyeti,

b) Asgari işçilik maliyeti üzerinden hesaplanan %4 sözleşme giderleri ve genel giderler,

c) İşçilikle bağlantılı ayni giderler,

ç)Asgari işçilik maliyeti ve işçilikle bağlantılı ayni giderler toplamı üzerinden %7'ye kadar belirlenecek kâr, dâhil işçilik giderleri toplamını aşamaz. İşçi ücretlerinin tespitinde asgari ücrette meydana gelen artışlar dikkate alınır. Asgari işçilik maliyeti, sözleşme giderleri ve genel

giderler ile işçilikle bağlantılı aynı giderler ve kâr oranı, kamu ihale mevzuatı esas alınarak belirlenir.

5) Şirketin toplam giderleri içinde, işçilere ilişkin personel giderlerinin tutarı dördüncü fıkra hükümlerine göre şirkete yapılan aylık personel ödemelerinin miktarını geçemez. Şirketin idareye sunduğu personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri dışındaki diğer faaliyetlerinde çalışan işçilere ilişkin giderler, bu tutarın tespitinde dikkate alınmaz.

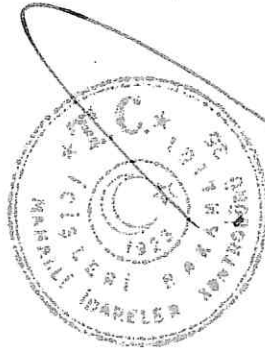
İçişleri Bakanlığı Mülga Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 30.04.2018 tarihli genelgesinde; idarelerin şirket personeli de dahil yıllık personel giderlerinin hesaplanmasında, doğrudan hizmet alımı kapsamında idarede istihdam edilen şirket işçileri ile yönetici ve destek personeline ödenen net ücretin toplamının dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Bu kapsamda, personel limited şirketi ile ilgili olarak İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karara göre işlem tesis edilmesi sağlanmalıdır.

GÖREV VE SONUÇ :

111- Denetime tabi dönemde Çayeli Belediye Başkanlığı görevinin İsmail Hakkı ÇİFTÇİ tarafından yürütüldüğü incelenmiştir.

Çayeli Belediye Başkanlığı İdari İş ve İşlemlerinin denetimi sonucunda (4) örnek olarak düzenlenen bu denetim raporunun birer örneği dairesi ve Çayeli Kaymakamlığı'na bırakılmış, diğer iki örneği de İçişleri Bakanlığı (Kontrolörler Başkanlığı)'na sunulmuştur. **04.07.2025**

Melih GÜNDOĞDU
İçişleri Bakanlığı
Mahalli İdareler Kontrolörü

Kurum Üst Yöneticisinin Görüş ve Düşünceleri

Denetim Raporunda tenkit ve tavsiye edilen hususların düzeltilip tamamlanması sağlanacaktır. 04/07/2025

İsmail Hakkı ÇİFTÇİ
Çayeli Belediye Başkanı